

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

магістра

(назва освітнього ступеня)

на тему: **Організація і шляхи вдосконалення обліку, аудиту і аналізу
показників фінансової звітності підприємства
(на прикладі ТОВ «Медаж»)**

Виконав: студент (ка) VI курсу, групи ПОМ-61
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

Керівник	(підпис)	Данилюк О.В. (прізвище та ініціали)
	(підпис)	Синькевич Н.І. (прізвище та ініціали)
Нормоконтроль	(підпис)	Митник У.М. (прізвище та ініціали)
	(підпис)	Співак С.М. (прізвище та ініціали)
Завідувач кафедри	(підпис)	Дмитрів Д.В. (прізвище та ініціали)
	(підпис)	

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет

Економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра

бухгалтерського обліку та аудиту

(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Співак С.М.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття освітнього ступеня

магістр

(назва освітнього ступеня)

за спеціальністю

071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

студенту

Данилюку Олександрю Васильовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Організація і шляхи вдосконалення обліку, аудиту і аналізу показників
фінансової звітності підприємства (на прикладі ТОВ «Медаж»)

Керівник роботи

Синькевич Надія Іванівна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від « 08 » жовтня 2024 року № 4/7-974

2. Термін подання студентом роботи 16.12.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність», закони,
положення, наукова та навчальна література, публікації у наукових виданнях, фінансова
звітність досліджуваного підприємства

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

Теоретичні засади формування, аналізу та аудиту фінансової звітності підприємства

Організаційні та методичні основи формування, подання і аудиту фінансової звітності
ТОВ «Медаж»

Аналіз і оцінка показників фінансової звітності ТОВ «Медаж»

Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Охорона праці	Голда Н.М.		
Безпека в надзвичайних ситуаціях	Стручок В.С.		

7. Дата видачі завдання 09.10.2024р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Погодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	до 14.10.2024 р.	
2	Підбір і опрацювання літератури	до 24.10.2024 р.	
3	Підготовка розділу 1 «Теоретичні засади формування, аналізу та аудиту фінансової звітності підприємства»	до 06.11.2024 р.	
4	Підготовка розділу 2 «Організаційні та методичні основи формування, подання і аудиту фінансової звітності ТОВ «Медаж»	до 20.11.2024 р.	
5	Підготовка розділу 3 «Аналіз і оцінка показників фінансової звітності ТОВ «Медаж»	до 02.12.2024 р.	
6	Підготовка розділу 4 «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях»	до 09.12.2024 р.	
7	Подання кваліфікаційної роботи для здійснення перевірки на плагіат	до 12.12.2024 р.	
8	Попередній захист роботи	13.12. 2024 р.	
9	Подання готової роботи на кафедру	до 16.12.2024 р.	

Студент

(підпис)

Данилюк О.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Синькевич Н.І.

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Основи фінансової звітності: сутність, значення, види та аналітичні властивості	6
1.2. Вітчизняні та міжнародні підходи до побудови фінансової звітності підприємств	13
1.3. Економічна характеристика діяльності ТОВ «Медаж»	17
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ, ПОДАННЯ І АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «МЕДАЖ»	23
2.1. Основні підходи до формування показників фінансової звітності ТОВ «Медаж»	23
2.2. Порядок подання фінансової звітності підприємства	30
2.3. Особливості аудиту фінансової звітності: принципи, методи та етапи проведення аудиту на ТОВ «Медаж»	35
Висновки до розділу 2	41
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «Медаж»	42
3.1. Аналіз основних елементів балансу та звіту про фінансові результати	42
3.2. Оцінка ефективності діяльності ТОВ «Медаж»	51
Висновки до розділу 3	55
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	57
4.1. Охорона праці на ТОВ «МЕДАЖ»	57
4.2. Організація фінансування робіт із запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій в товаристві	59
Висновки до розділу 4	61
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	72

АНОТАЦІЯ

Данилюк О.В. Організація і шляхи вдосконалення обліку, аудиту і аналізу показників фінансової звітності підприємства (на прикладі ТОВ «Медаж»). – Рукопис.

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування. – Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2024.

Робота містить дослідження теоретичних, методичних та організаційних засад формування, аналізу та аудиту фінансової звітності підприємства з наведенням пропозицій їх удосконалення.

Вивчено сутність, види та аналітичні властивості фінансової звітності, а також вітчизняні та міжнародні підходи до її побудови. Проведено економічну характеристику діяльності ТОВ «Медаж». Розглянуто організаційні та методичні основи формування та подання фінансової звітності, а також принципи та етапи проведення аудиту на підприємстві. У роботі запропоновано напрямки удосконалення фінансової звітності на підприємстві для покращення ефективності ведення бізнесу та забезпечення стабільного фінансового стану. Здійснено аналіз основних елементів балансу та звіту про фінансові результати, а також оцінку ефективності діяльності підприємства. Висвітлено питання охорони праці й безпеки в надзвичайних ситуаціях.

Ключові слова: фінансова звітність, баланс, звіт про фінансові результати, облік, звітний період, аудит, аналіз, ефективність.

ВСТУП

Актуальність теми. Організація обліку, аудиту та аналізу фінансової звітності є одними з ключових аспектів забезпечення стабільної та ефективної діяльності будь-якого підприємства. Вони впливають на точність та достовірність інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень, а також визначають рівень фінансової прозорості компанії для зовнішніх користувачів, таких як інвестори, кредитори та державні органи. В умовах сучасної економіки, де швидкість і якість інформації грають вирішальну роль, важливість ефективної організації фінансової звітності зростає, оскільки це безпосередньо впливає на фінансову стабільність та конкурентоспроможність підприємства.

Правильна організація обліку, аудиту та аналізу фінансової звітності дозволяє не тільки зберегти контроль над фінансовими потоками, а й створює умови для ефективного планування та прогнозування. Це важливі інструменти для моніторингу фінансового стану підприємства, що дають можливість оперативно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі та коригувати стратегію розвитку. У зв'язку з глобалізацією та інтернаціоналізацією бізнесу особливе значення має впровадження МСФЗ, що забезпечує порівнянність фінансової інформації на міжнародному рівні та сприяє залученню інвестицій. Водночас постійне вдосконалення процесів обліку, аудиту та аналізу є необхідним для забезпечення високої якості фінансової звітності та зниження ризиків, пов'язаних з помилками.

Питання розробки теорії, організаційних та методичних аспектів формування фінансової звітності, її аналізу та аудиту були предметом досліджень таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як М.Т. Білуха, А.М. Герасимович, А.В. Рабошук, Я.Д. Крупка, М.Р. Лучко, Ф.Ф. Бутинець, В.Ф. Палій, М.В. Кужельний, В.О. Шевчук, О.А. Петрик, В.Г. Швець, А.М. Кузьмінський, Н.М. Малюга, М.М. Шигун та інші. Вчені значно сприяли розвитку та вдосконаленню теоретичних засад формування фінансової

звітності, її аналізу та аудиту як основи для прийняття управлінських рішень. Проте процесів її формування, аудиту та аналізу все ще потребують подальшого вивчення та вирішення наукових і практичних проблем.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження теоретичних, методичних й організаційних основ формування, подання, аудиту й аналізу фінансової звітності підприємства з поданням пропозицій її удосконалення на підприємстві.

Досягнення визначеної мети передбачає виконання завдань:

- вивчення сутності, значення, видів та аналітичних властивостей фінансової звітності;
- здійснення економічної характеристики діяльності ТОВ «Медаж»;
- дослідження основних підходів до формування та подання фінансової звітності ТОВ «Медаж», обґрунтування пропозицій з удосконалення;
- розкриття принципів, методів та етапів проведення аудиту фінансової звітності на ТОВ «Медаж»;
- здійснення аналізу основних елементів балансу та звіту про фінансові результати;
- проведення оцінки ефективності діяльності ТОВ «Медаж»;
- вивчення підходів до організації охорони праці на підприємстві й забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес формування, подання, аудиту й аналізу фінансової звітності підприємства.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні, методичні й організаційні основи формування, подання, аудиту й аналізу фінансової звітності підприємства.

Методи дослідження. Для виконання визначених завдань у роботі було використано наступні методи: теоретичне узагальнення і порівняння (визначення основних теоретичних засад формування, організації та аналізу фінансової звітності); індукція й дедукція (формулювання загальних

висновків на основі конкретних фактів і даних); причинно-наслідковий аналіз (вивчення взаємозв'язків між фінансовими показниками підприємства); абстрактно-логічний зв'язок (аналіз та узагальнення теоретичних аспектів організації обліку, аудиту і аналізу фінансової звітності); аналіз і синтез (детальний аналіз показників фінансової звітності, синтез отриманих даних); методи абстрагування (відокремлення важливих елементів обліку і аудиту фінансової звітності); методи економічного аналізу (проведення фінансового аналізу діяльності підприємства, оцінка ефективності його діяльності).

Інформаційна база дослідження включала джерела, що охоплюють законодавчі та нормативні акти, які регулюють питання формування, аудиту та аналізу фінансової звітності підприємств; праці вітчизняних та зарубіжних науковців, що висвітлюють теоретичні та методичні засади цих процесів; матеріали науково-практичних конференцій та статті з періодичних видань; практичні дані, отримані з фінансової звітності підприємства.

Наукова новизна результатів роботи є теоретичне обґрунтування, розроблення рекомендацій з удосконалення теоретико-методичних та організаційних засад формування, аудиту та аналізу фінансової звітності, зокрема запропоновано вдосконалення програмного забезпечення для автоматизації процесу складання фінансових звітів на ТОВ «Медаж». Це дозволить значно знизити ризики виникнення помилок у процесі обробки фінансових даних, оптимізувати час, витрачений на складання звітності, а також забезпечити своєчасність та точність подання звітів.

Практичним значенням отриманих результатів є впровадження пропозицій в діяльність підприємства, що мають практичний характер та сприятиме покращенню внутрішнього контролю та підвищенню довіри з боку зацікавлених сторін.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, 2 додатків. Робота містить 19 таблиць та 11 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Основи фінансової звітності: сутність, значення, види та аналітичні властивості

Фінансова звітність є основним інструментом, за допомогою якого підприємства передають інформацію про свій фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки. Фінансова звітність не лише надає детальну інформацію про активи, зобов'язання і власний капітал підприємства, а й дає змогу оцінити його ефективність, ліквідність, рентабельність і фінансову стабільність. Це допомагає як керівництву підприємства, так і зовнішнім користувачам приймати обґрунтовані економічні рішення.

Значення фінансової звітності полягає у її здатності забезпечити прозорість та підзвітність бізнесу. Для внутрішнього користування фінансова звітність є важливим інструментом для управління підприємством, оскільки дозволяє відстежувати результати роботи, планувати майбутні витрати та інвестиції, а також оцінювати ефективність використання ресурсів. Для зовнішніх користувачів, таких як інвестори, кредитори та державні органи, фінансова звітність є надійним джерелом інформації для прийняття рішень щодо фінансування, кредитування та контролю за відповідністю вимогам законодавства.

Крім того, фінансова звітність є важливою складовою економічного середовища, оскільки її достовірність і точність впливають на довіру до бізнесу з боку зацікавлених осіб. Неправдиві або неповні фінансові звіти можуть призвести до негативних наслідків, таких як втрата інвесторів, фінансові санкції або зниження рейтингу підприємства. Тому забезпечення

якості фінансової звітності є критично важливим завданням для кожного підприємства.

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» фінансову звітність визначено наступним чином: «Фінансова звітність – це звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства» [30].

Метою формування фінансової звітності є надання корисної інформації для користувачів, яка дозволяє оцінити фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки підприємства. Це включає в себе: оцінку фінансової стійкості та ліквідності підприємства; аналіз доходів і витрат, а також прибутковості бізнесу; інформування інвесторів, кредиторів, акціонерів та інших зацікавлених осіб про фінансові показники підприємства; прийняття управлінських рішень для покращення фінансового результату та стратегічного розвитку.

Користувачами фінансової звітності є різні зацікавлені особи, які потребують інформації для прийняття рішень (табл. 1.1). Користувачі потребують різних видів інформації, що надається у фінансових звітах, таких як баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів [17].

Таблиця 1.1

Користувачі фінансової звітності підприємств

Категорія користувачів	Мета використання фінансової звітності
Менеджери та власники підприємства	Прийняття стратегічних і оперативних рішень щодо розвитку бізнесу, планування та контролю фінансових показників.
Інвестори та акціонери	Оцінка ефективності інвестицій, визначення прибутковості та ризиків, прийняття рішень щодо купівлі або продажу акцій.
Кредитори та банки	Оцінка фінансової стійкості та платоспроможності підприємства для прийняття рішень щодо надання кредитів чи умов кредитування.
Державні органи та податкові органи	Контроль за дотриманням виконання податкових зобов'язань відповідно до законодавства.
Працівники та їх представники	Оцінка фінансової стабільності підприємства для забезпечення соціальних гарантій, заробітних плат та виплат.
Аудитори	Проведення незалежної перевірки фінансової звітності для забезпечення достовірності даних для користувачів.

Фінансова звітність виконує низку важливих функцій, які є критичними для ефективного управління підприємством, прийняття економічних рішень та забезпечення прозорості в економічній діяльності (рис. 1.1).

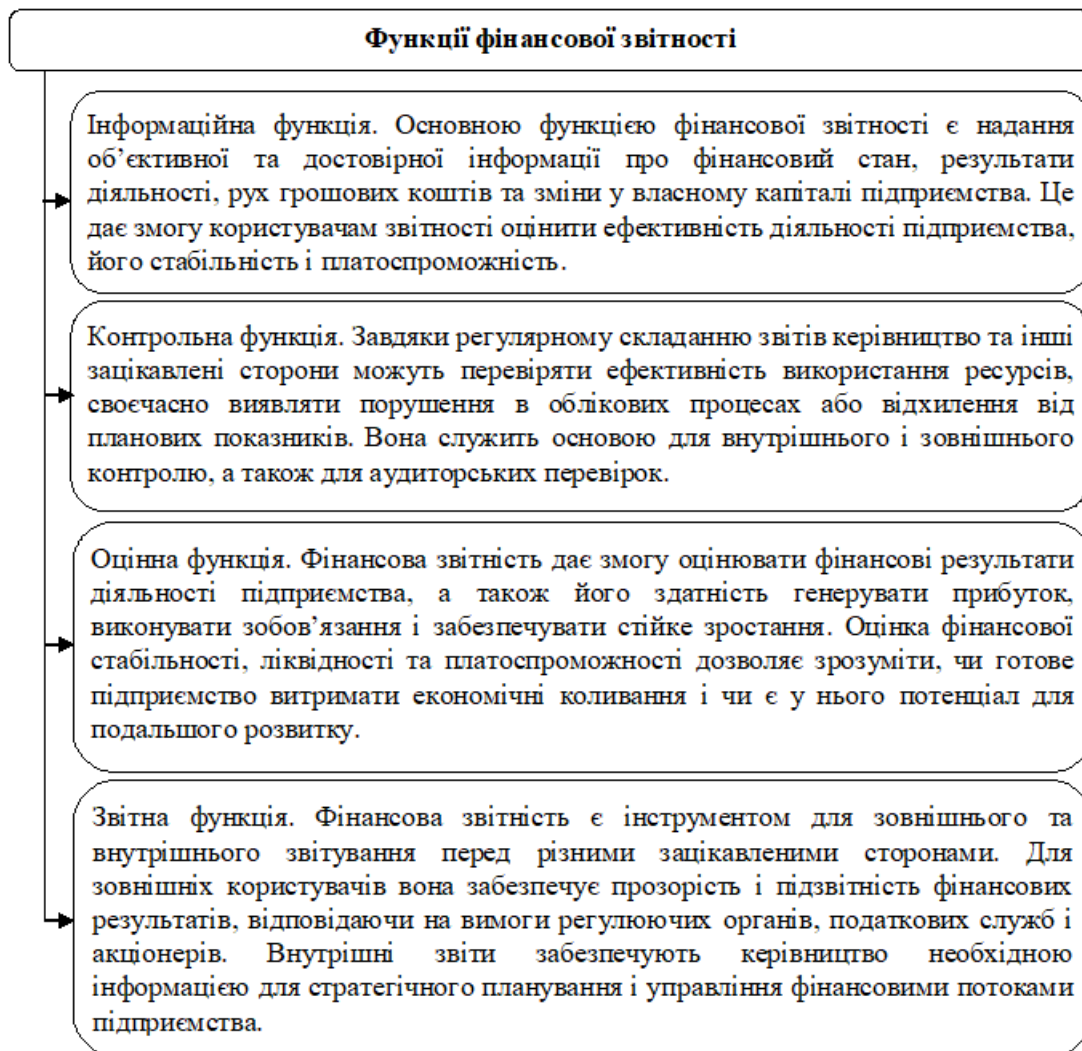

Рис. 1.1. Функції фінансової звітності

Усі функції взаємопов'язані та забезпечують комплексне відображення господарської діяльності підприємства, що сприяє прийняттю більш ефективних управлінських рішень і забезпечує прозорість для зовнішніх і внутрішніх користувачів фінансової звітності.

Аналітичні властивості фінансової звітності визначають, як вона може бути використана для детального аналізу фінансового стану підприємства та результатів його діяльності. Порівнянність фінансової звітності дозволяє

здійснювати аналіз фінансових результатів та стану підприємства на основі даних за кілька звітних періодів. Це дає змогу виявити тенденції в зміні доходів, витрат, активів та зобов'язань, а також оцінити ефективність діяльності підприємства в різні періоди часу [10]. Крім того, порівняння фінансової звітності підприємства з даними інших підприємств в галузі дозволяє здійснювати порівняння їх діяльності.

Фінансова звітність є основою для розрахунку різноманітних фінансових коефіцієнтів, таких як ліквідність, рентабельність, оборотність, фінансова стійкість тощо. Кожен з цих коефіцієнтів відображає певний аспект фінансової діяльності підприємства, дозволяючи оцінити його здатність до виконання зобов'язань, ефективність використання ресурсів та прибутковість. Це дає можливість провести детальніший аналіз і сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Точність і достовірність є однією з головних аналітичних властивостей фінансової звітності, оскільки від цього залежить правильність висновків і рішень, що приймаються на основі її аналізу. Неправдиві або неповні дані можуть призвести до помилкових оцінок фінансового стану підприємства. Важливо, щоб усі відомості, представлені у фінансових звітах, були підтверджені надійними обліковими даними, документами та незалежними перевітками, що дозволяє здійснювати об'єктивний фінансовий аналіз.

Один з важливих аспектів аналітичних властивостей фінансової звітності полягає в тому, що різні її елементи, такі як баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, взаємопов'язані між собою. Аналіз цих зв'язків дає змогу виявити взаємозалежність між активами, зобов'язаннями, прибутком і грошовими потоками. Наприклад, збільшення зобов'язань може бути пов'язане з негативними змінами в ліквідності підприємства, що виявляється у відповідних статтях на балансі.

Фінансова звітність має високу інформативність, якщо вона містить достатньо даних для комплексного аналізу [2]. Це передбачає наявність не лише основних показників (прибуток, збитки, активи, зобов'язання), а й

додаткової інформації, яка може включати пояснення до звітів, розшифровку окремих статей, подробиці щодо руху грошових коштів або майбутніх зобов'язань. Завдяки цьому користувачі звітності можуть отримати повніше уявлення про фінансовий стан компанії.

Суттєвість є важливою аналітичною властивістю, оскільки фінансова звітність повинна відображати тільки ту інформацію, яка є істотною для прийняття рішень користувачами. Несуттєві дані, які не мають значного впливу на фінансовий стан підприємства, можуть не братися до уваги для спрощення звітності. Оцінка суттєвості залежить від контексту, зокрема від масштабу діяльності підприємства і специфіки його операцій.

Прозорість фінансової звітності забезпечує доступність для аналізу і дає змогу користувачам правильно інтерпретувати інформацію. Зрозумілість фінансової звітності гарантує, що користувачі, навіть не маючи глибоких знань в обліку, зможуть отримати основні відомості про фінансовий стан підприємства. Це є важливою властивістю для інвесторів, кредиторів, а також для державних органів, які здійснюють контроль за господарською діяльністю підприємств. Аналітичні властивості дозволяють забезпечити якісну і ефективну оцінку фінансових результатів підприємства, що сприяє правильному прийняттю рішень з управління, інвестування, кредитування та забезпечує відповідність фінансової звітності вимогам законодавства та стандартів обліку.

Фінансова звітність класифікується на зовнішню та внутрішню залежно від потреб користувачів та цілей, для яких вона використовується [22].

Внутрішня фінансова звітність призначена для задоволення потреб внутрішніх користувачів організації, таких як керівництво, менеджери, власники та співробітники. Вона надає детальну і актуальну інформацію про фінансовий стан підприємства, що необхідна для прийняття ефективних управлінських рішень. Внутрішня звітність допомагає у плануванні, контролі витрат, оцінці ефективності діяльності та управлінні ресурсами. Формати і зміст такої звітності можуть варіюватися залежно від специфіки

підприємства, і її дані зазвичай не підлягають публікації або доступу стороннім особам.

Зовнішня фінансова звітність призначена для користувачів, які знаходяться поза межами організації, таких як інвестори, кредитори, регулюючі органи, податкові служби та інші зацікавлені сторони. Ця звітність має стандартизовану форму, визначену на законодавчому рівні, і включає основні фінансові звіти, такі як баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та інші. Зовнішня звітність забезпечує прозорість і дозволяє оцінювати фінансовий стан і ефективність діяльності підприємства, що важливо для прийняття інвестиційних або кредитних рішень.

Фінансова звітність може бути класифікована за різними критеріями, що визначають її структуру, мету та користувачів. Це дозволяє більш точно визначити її роль та значення для різних користувачів і адаптувати подачу інформації до специфічних потреб організацій, регулюючих органів та інших зацікавлених сторін.

Фінансова звітність може бути складена у двох основних формах: повному та скороченому вигляді [20]. Цей підхід класифікації фінансової звітності залежить від кількох факторів, серед яких важливими є категорія підприємства, що формує звітність, а також період звітування (табл. 1.2, рис. 1.2). Зазвичай фінансова звітність складається на річній та проміжній основі.

Річна фінансова звітність є обов'язковою для всіх підприємств, незалежно від їхнього розміру, і охоплює повний річний цикл діяльності підприємства. Вона надає комплексну інформацію про фінансовий стан підприємства за весь звітний рік, відображаючи підсумки всіх операцій та подій, що мали місце протягом року. Проміжна фінансова звітність складається на основі певних періодів між річними звітами, як правило, за квартал або півріччя. Така звітність надає користувачам поточну інформацію про фінансовий стан підприємства, що дозволяє оперативно оцінювати його діяльність та фінансові результати між основними річними звітами.

Таблиця 1.2

Склад фінансової звітності залежно від категорії підприємства

Вид	Склад	Типова форма	Хто подає
Повна	Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма № 1); Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма № 2); Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) (форма № 3); Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом) (форма № 3-н); Звіт про власний капітал (форма № 4)	Додаток 1 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Середнє та велике підприємство (окрім середніх підприємств, які зобов'язані або добровільно складають звітність за МСФЗ)
	Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5)	Наказ Мінфіну № 302	
	Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» (форма № 6)	Додаток 1 до НП(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами»	
Скорочена	Фінансова звітність малого підприємства у складі Балансу (форма № 1-м) та Звіту про фінансові результати (форма № 2-м)	Додаток 1 до НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність»	Мале підприємство
	Фінансова звітність мікропідприємства у складі Балансу (форма № 1-мс) та Звіту про фінансові результати (форма № 2-мс)	Додаток 2 до НП(С)БО 25	Мікропідприємство

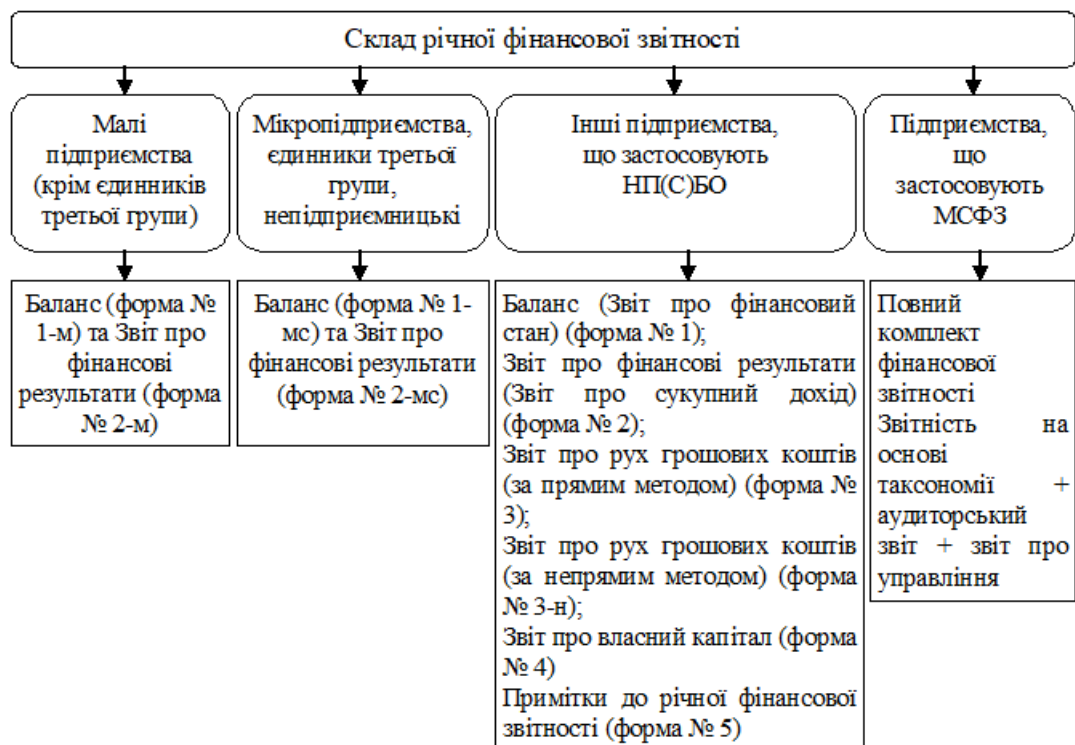

Рис. 1.2. Склад річної фінансової звітності

Форма складання звітності також залежить від розміру підприємства. Великі підприємства складають як річну, так і проміжну фінансову звітність у повному обсязі. Вони зобов'язані надавати детальну інформацію про свою фінансову діяльність, адже вони мають численних зацікавлених користувачів (інвестори, кредитори, органи влади тощо). Середні підприємства також складають річну та проміжну звітність, але можуть мати деякі спрощення в порівнянні з великими підприємствами, залежно від вимог національних стандартів бухгалтерського обліку. Малі підприємства складають повну фінансову звітність за рік, але проміжну звітність вони можуть складати лише в спрощеному вигляді, за умови, що їх діяльність не потребує детальної інформації на кожен окремий період. Мікропідприємства мають спрощену систему звітності та складають лише річну фінансову звітність. Вони можуть використовувати скорочений варіант звітності, оскільки не мають великих обсягів діяльності та обмежену кількість зацікавлених користувачів, що потребують детальної інформації.

1.2. Вітчизняні та міжнародні підходи до побудови фінансової звітності підприємств

Фінансова звітність підприємств є важливим інструментом для оцінки їх фінансового стану, результатів діяльності та перспектив розвитку. Підходи до побудови фінансової звітності в різних країнах можуть істотно відрізнятися, оскільки вони обумовлені національними традиціями бухгалтерського обліку, законодавчими вимогами, а також міжнародними стандартами. Вітчизняні та міжнародні підходи до складання фінансової звітності мають свої особливості, що впливають на структуру, зміст та методологію складання звітів [1; 8]. Зі вступом України до глобальних економічних процесів та зобов'язанням щодо впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, питання гармонізації національних і міжнародних підходів стає надзвичайно актуальним.

Міжнародні стандарти фінансової звітності, зокрема Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) та Загальні принципи бухгалтерського обліку (GAAP), визначають єдині підходи до формування звітності, що дозволяє забезпечити її прозорість, порівнянність та зрозумілість для інвесторів та інших користувачів. Водночас вітчизняні підходи до фінансової звітності відображають специфіку національної економіки, регулювання та традиції обліку, що інколи можуть відрізнятися від міжнародних норм [11]. Гармонізація національних стандартів з міжнародними є важливим етапом для забезпечення стабільності фінансових ринків та підвищення довіри до національної фінансової звітності з боку міжнародної спільноти.

Порівняння національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку подано у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Порівняння національних та міжнародних стандартів
бухгалтерського обліку

Параметр	Міжнародні стандарти	Національні стандарти
Призначення	Гармонізація фінансових звітів	Адаптація до місцевих умов
Принципи обліку	Принцип справедливості і об'єктивності	Принцип обачності та стабільності
Визнання доходу та витрат	Визнання за принципом нарахування	Може використовувати принцип касового методу
Оцінка активів та зобов'язань	Використання справедливої вартості	Оцінка за історичною вартістю

Міжнародні стандарти фінансової звітності орієнтовані на забезпечення глобальної порівнянності, прозорості та однакових підходів до обліку для різних країн та підприємств, що здійснюють міжнародну діяльність. Натомість національні стандарти здебільшого адаптовані до місцевих умов економіки, законодавства та традицій бухгалтерії, що може призводити до певних відмінностей у методах обліку та оцінки фінансових показників. Вивчення цих підходів є важливим для розуміння особливостей і

викликів, які виникають під час інтеграції національних стандартів з міжнародними.

Принципи формування фінансової звітності визначаються міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (МСБО) та національними стандартами. Вони спрямовані на забезпечення достовірності, порівнянності та прозорості фінансової звітності. Основні принципи формування фінансової звітності згідно НП(С)БО відображено на рис. 1.3.

Ці принципи є основою для складання фінансової звітності, яка має бути точним і достовірним відображенням господарської діяльності підприємства, сприяючи правильному прийняттю економічних рішень [23]. Вони також сприяють забезпеченню прозорості перед усіма зацікавленими сторонами, такими як інвестори, кредитори та контролюючі органи.

Міжнародні стандарти фінансової звітності визначають принципи складання фінансових звітів через дві основні категорії: основні припущення та якісні характеристики. Основні припущення включають два ключові елементи: облік за методом нарахування та безперервність діяльності підприємства. Принцип нарахування передбачає, що операції та події визнаються тоді, коли вони фактично відбуваються, а не коли здійснюються грошові перекази. Це дозволяє відобразити не лише отримані або сплачені грошові кошти, а й зобов'язання та активи, що виникають у майбутньому, надаючи користувачам звітності більш точну картину фінансового стану підприємства для прийняття обґрунтованих рішень. Друге припущення – безперервність діяльності підприємства – означає, що воно буде функціонувати в майбутньому, і тому активи оцінюються за первісною вартістю, без врахування можливих витрат на ліквідацію чи скорочення діяльності. Якщо підприємство стикається з необхідністю припинення діяльності, фінансова звітність повинна складатися з урахуванням іншого підходу, з розкриттям використаного принципу.

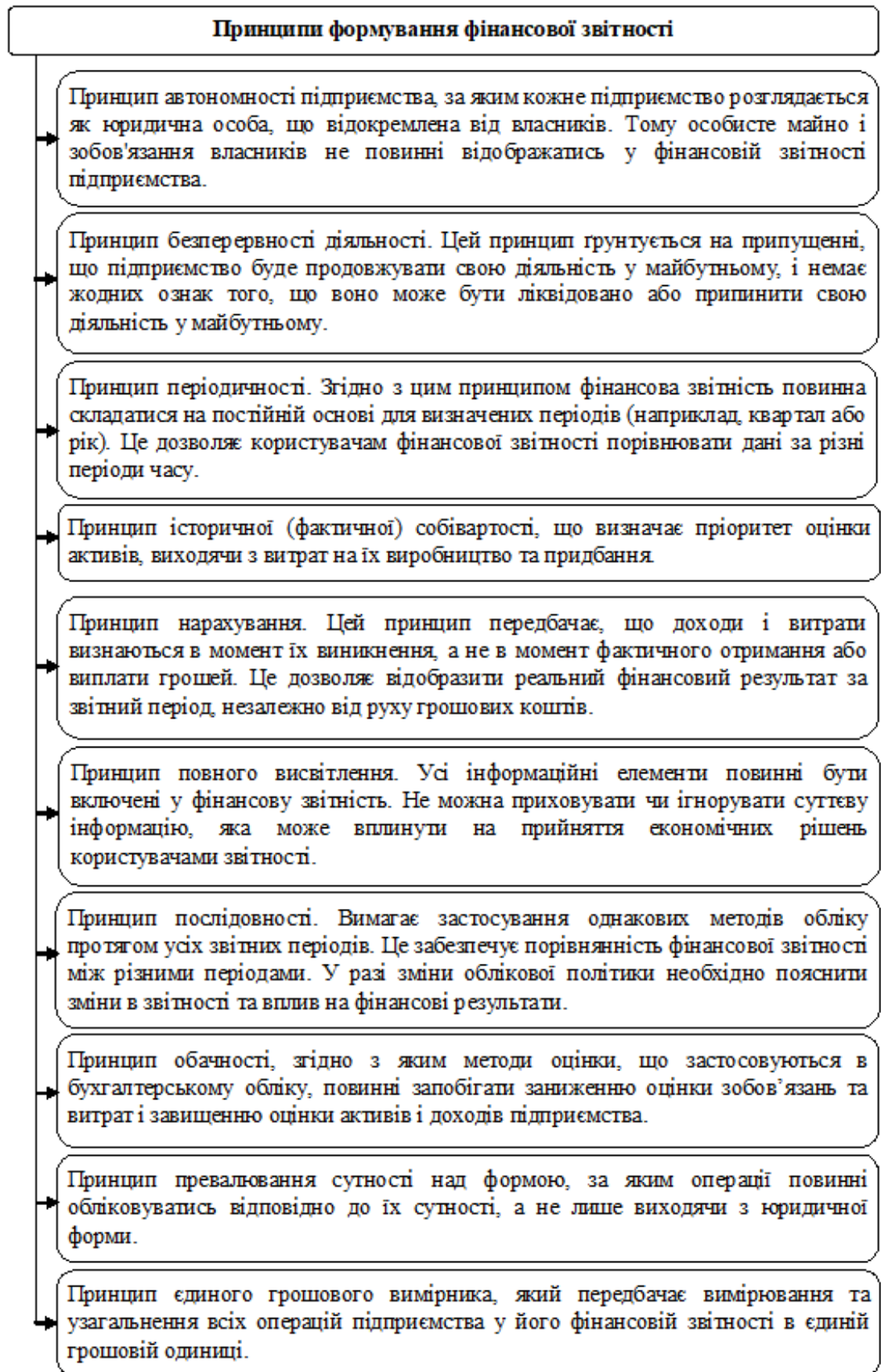

Рис. 1.3. Принципи формування фінансової звітності згідно НП(С)БО

Крім основних припущень, МСФЗ визначають чотири ключові якісні характеристики фінансової звітності: зрозумілість, доречність, достовірність і зіставність. Зрозумілість передбачає, що фінансова інформація має бути доступною для розуміння користувачами, котрі мають базові знання в бухгалтерії та економіці, при цьому інформація не повинна бути надмірно спрощена. Доречність полягає в тому, що інформація повинна бути актуальною для прийняття економічних рішень, а її відсутність або спотворення можуть значно вплинути на ухвалення рішень користувачами. Достовірність вимагає, щоб інформація була вільною від помилок і упередженості, та давала правдиве уявлення про фінансовий стан підприємства. Це включає принципи, такі як повнота, нейтральність, обачність і правдиве подання. Нарешті, зіставність дозволяє порівнювати фінансові звіти підприємства за різні періоди та з іншими підприємствами, що є важливим для оцінки тенденцій у його діяльності. Однак, при цьому, важливо враховувати обмеження таких характеристик, як своєчасність, співвідношення вигоди та витрат, а також збалансованість між ними, щоб забезпечити ефективність і корисність фінансової інформації.

1.3. Економічна характеристика діяльності ТОВ «Медаж»

ТОВ «Медаж» функціонує в галузі ремонту і технічного обслуговування готових металевих виробів, машин і устаткування, а також надає послуги в інших сферах, зокрема електромонтажних, будівельно-монтажних робіт і встановлення різного обладнання. Юридичною адресою товариства є м. Тернопіль, вулиця Липова, будинок 27, офіс 57 [42].

Основними видами діяльності ТОВ «Медаж» є ремонт і технічне обслуговування електронного й оптичного устаткування, а також займається різноманітними будівельно-монтажними роботами, електромонтажними та інсталяційними послугами (рис. 1.4).

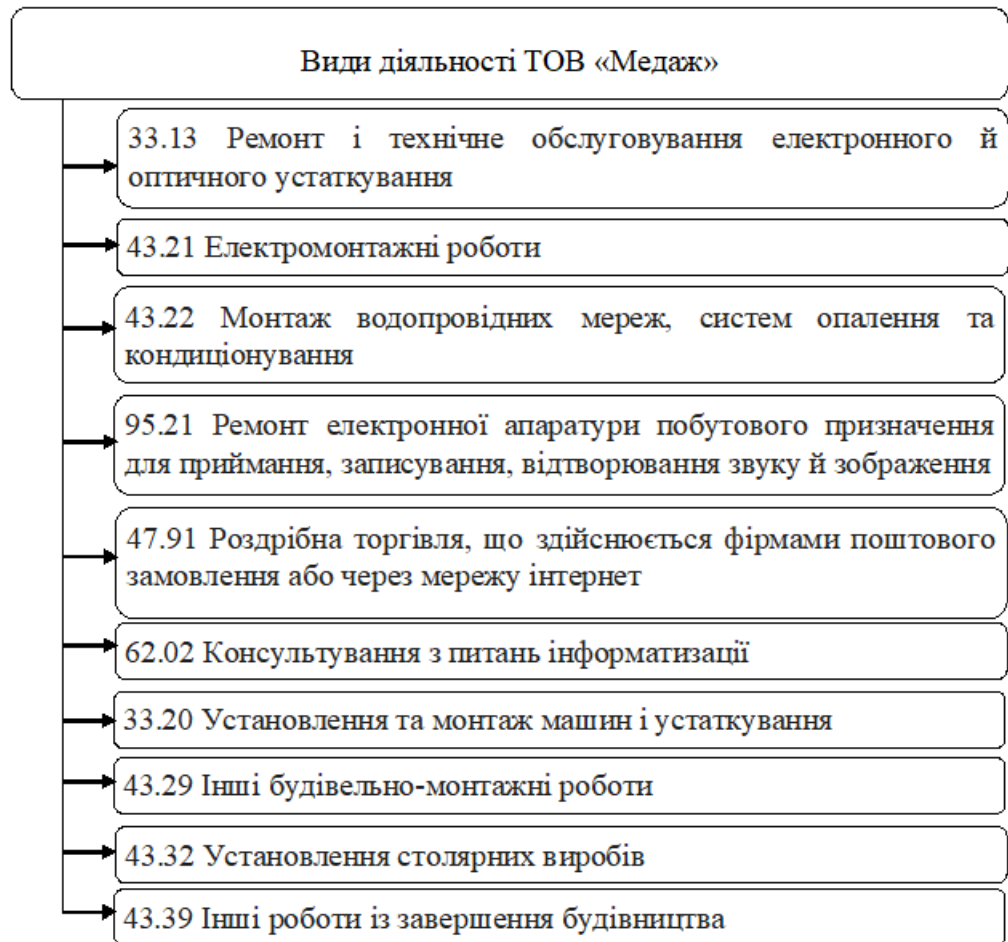

Рис. 1.4. Види діяльності ТОВ «Медаж»

ТОВ «Медаж» в 2017-2024 роках брало активну участь в отриманні тендерних пропозицій (рис. 1.5).

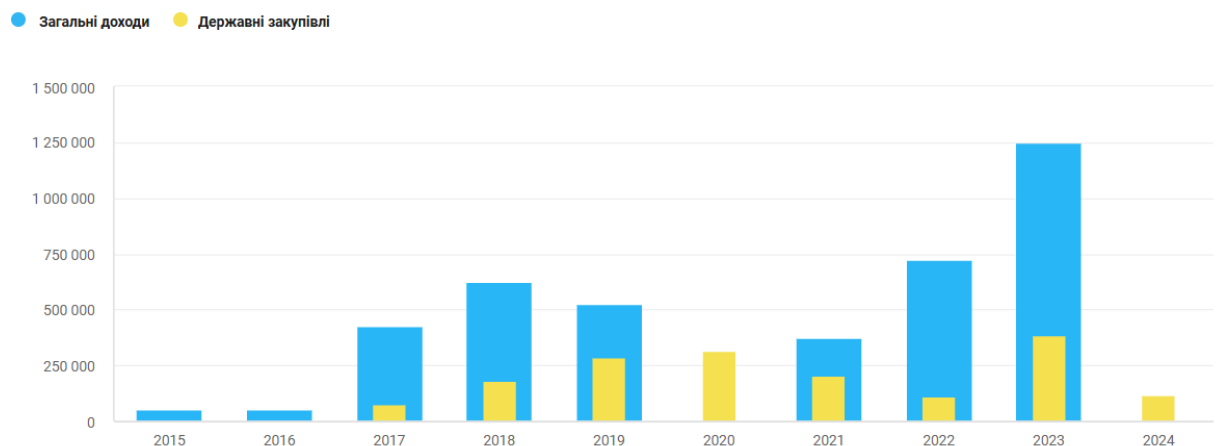

Рис. 1.5. Загальні доходи та державні закупівлі ТОВ «Медаж» в 2017-2024 рр.

Протягом цього часу підприємство успішно отримало кошти в розмірі 2,15 млн. грн., що свідчить про значний обсяг виконаних робіт та наданих послуг у рамках тендерних контрактів (рис. 1.6). Загальна кількість транзакцій, що становить 310, підтверджує регулярність та масштабність участі підприємства в тендерах.

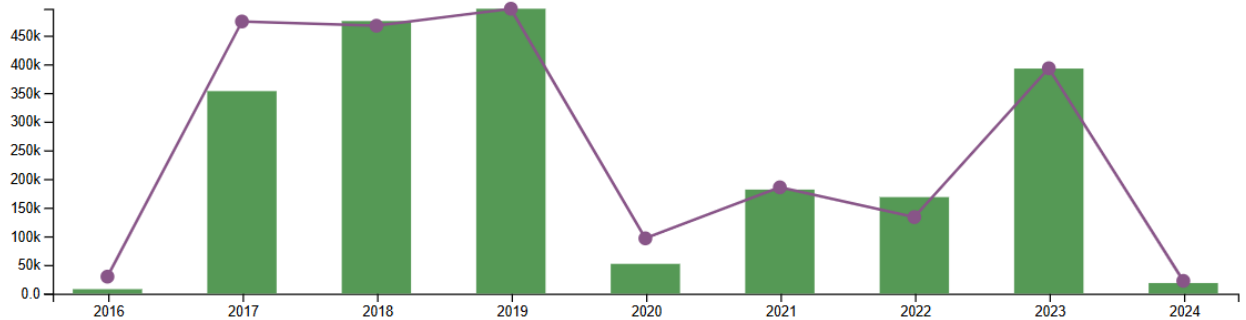

Рис. 1.6. Участь ТОВ «Медаж» в отриманні тендерних пропозицій в 2016-2024 рр.

Ці показники свідчать про високий рівень довіри до ТОВ «Медаж» з боку замовників і його здатність ефективно виконувати різноманітні роботи в галузях, що включають ремонт, налаштування та технічне обслуговування, зокрема в комунальних установах, навчальних закладах та соціальних службах.

Дані по отриманим коштам та кількості транзакцій також вказують на стабільне фінансове становище підприємства, що дозволяє їй успішно продовжувати свою діяльність і розвиватися в умовах конкурентного тендерного середовища.

Досліджуване підприємство надавало наступні послуги:

1. Ремонт та налагодження ультразвукових лічильників тепла: це включало перевірку та налаштування лічильників для забезпечення їхньої правильної роботи і точності вимірювань.

2. Ремонт електрогосподарства: роботи з заміни світильників, розеток, вимикачів та інших елементів електричної мережі.

3. Утримання внутрішньої мережі теплопостачання: забезпечення належного стану трубопроводів, арматури та інших елементів

теплопостачання для запобігання аваріям та забезпечення безперебійної подачі тепла.

4. Встановлення та обслуговування лічильників тепла в навчальних закладах: надання послуг із встановлення і налаштування лічильників для більш точного обліку споживаного тепла.

5. Технічне обслуговування мереж теплопостачання: це включало перевірку і налаштування лічильників, а також здійснення профілактичних та ремонтних робіт на мережах теплопостачання для забезпечення їх безперебійної роботи.

Ці послуги надавалися комунальним установам, закладам освіти, медичним установам та соціальним службам, що забезпечувало ефективну експлуатацію інженерних систем та підтримку належних умов для їх роботи (табл. 1.4). Усі послуги надавалися на основі укладених договорів, що підтверджує високий рівень довіри до компанії з боку замовників.

Таблиця 1.4

Замовники послуг в ТОВ «Медаж»

№	Замовник	Вид послуг
1	Комунальні установи	Ремонт та налагодження ультразвукових лічильників тепла, ремонт електрогосподарства, утримання мереж теплопостачання
2	Заклади освіти	Встановлення та обслуговування лічильників тепла, технічне обслуговування мереж теплопостачання
3	Медичні установи	Ремонт та налагодження ультразвукових лічильників тепла, технічне обслуговування мереж теплопостачання
4	Соціальні служби	Ремонт електрогосподарства, утримання внутрішньої мережі теплопостачання

Основні показники діяльності ТОВ «Медаж» в розрізі активів, доходів та зобов'язань подано на рис. 1.7.

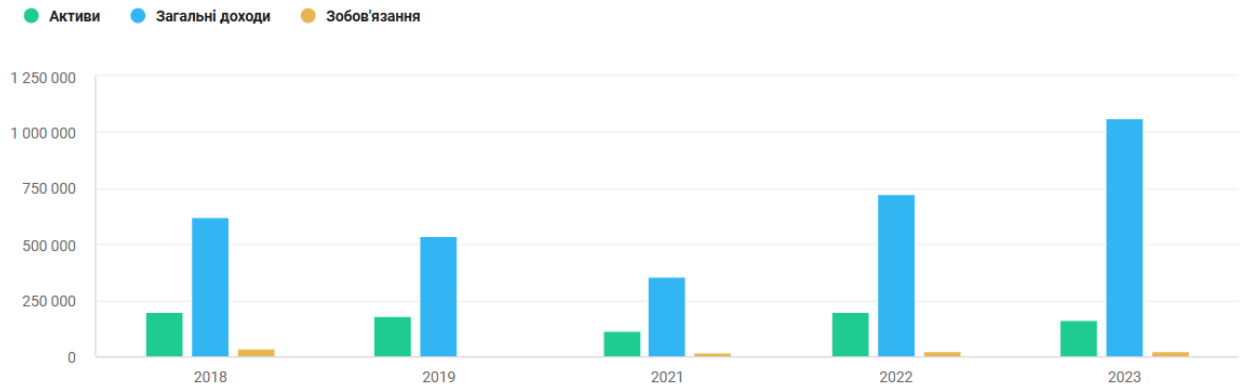

Рис. 1.7. Основні показники діяльності ТОВ «Медаж»

В цілому основні результати фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства подано у табл. 1.5 [42].

Таблиця 1.5

Основні результати фінансово-господарської діяльності
ТОВ «Медаж»

Найменування показника	Рік		
	2021	2022	2023
Усього активів, тис. грн.	115,8	198,9	164,4
Гроші та їх еквіваленти, тис. грн.	67,1	119,90	153,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), тис. грн.	99,4	173,8	141,6
Власний капітал, тис. грн.	99,4	173,8	141,6
Поточні зобов'язання, тис. грн.	16,4	25,1	22,8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	358,3	724,0	1064,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	381,6	585,0	997,8
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис. грн.	-41,1	74,4	-32,2

Як видно з табл. 1.5 аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Медаж» за 2021-2023 роки вказує на позитивні тенденції, зокрема зростання чистого доходу від реалізації

продукції та значне збільшення грошей і їх еквівалентів. Однак спостерігається коливання в чистому фінансовому результаті, що може бути пов'язано з ситуацією в країні, але в цілому підприємство зберігає стабільний рівень власного капіталу і контролює поточні зобов'язання.

Висновки до розділу 1

Фінансова звітність є системою показників, що відображають фінансовий стан і результати діяльності підприємства за певний період для внутрішніх і зовнішніх користувачів. Сутність фінансової звітності полягає в забезпеченні прозорості та достовірності фінансової інформації, що дозволяє оцінювати ефективність підприємства, його платоспроможність та ліквідність. Аналітичні властивості фінансової звітності включають її здатність до порівняння, оцінки змін у фінансових показниках та прогнозування фінансових результатів, що є важливими для прийняття управлінських рішень.

Вітчизняні та міжнародні підходи до побудови фінансової звітності мають суттєві відмінності, що зумовлені різними традиціями бухгалтерського обліку, економічними умовами та вимогами регулювання. В Україні фінансова звітність до недавнього часу формувалась на основі національних стандартів бухгалтерського обліку, які були адаптовані до специфіки вітчизняної економіки, податкового законодавства та управлінських потреб. Однак із зростанням глобалізації та інтеграції України до міжнародних фінансових процесів, виникла необхідність гармонізації національних стандартів з міжнародними стандартами фінансової звітності.

ТОВ «Медаж» успішно здійснює ремонт та технічне обслуговування обладнання, зокрема в галузях електромонтажу та будівельно-монтажних робіт, а також активно бере участь у тендерах, отримавши 2,15 млн грн за період з 2017 по 2024 роки. Підприємство демонструє стабільний фінансовий стан і високу довіру з боку замовників.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «МЕДАЖ»

2.1. Основні підходи до формування показників фінансової звітності ТОВ «Медаж»

Бухгалтерський облік виконує базову роль у процесі формування звітності. Він є основою, на якій будуються всі подальші етапи формування фінансової звітності. У бухгалтерському обліку фіксуються усі господарські операції підприємства, що дозволяє зібрати необхідні дані для складання звітів, які потім підлягають перевірці аудиторами. Точність облікових даних визначає якість фінансової звітності, оскільки на їх основі формуються не лише основні звіти, але й забезпечується правильне відображення операцій в балансі, звіті про фінансові результати та інших документах. Від цього залежить, наскільки достовірна інформація буде надана підприємством його користувачам інформації.

Показники фінансової звітності групуються за економічними характеристиками, які є складовими частинами цієї звітності [5; 9; 13]. До складових, що відображають майновий стан підприємств, відносяться активи, зобов'язання та власний капітал. До складових, що оцінюють ефективність діяльності підприємств, відносяться доходи та витрати. Ці складові, в свою чергу, поділяються на окремі статті фінансової звітності, які також згруповані в однорідні категорії.

Якісні характеристики фінансової звітності визначають її корисність для користувачів, забезпечуючи правильне та ефективне використання облікової інформації. Виділяють наступні якісні характеристики фінансової звітності (рис. 2.1).

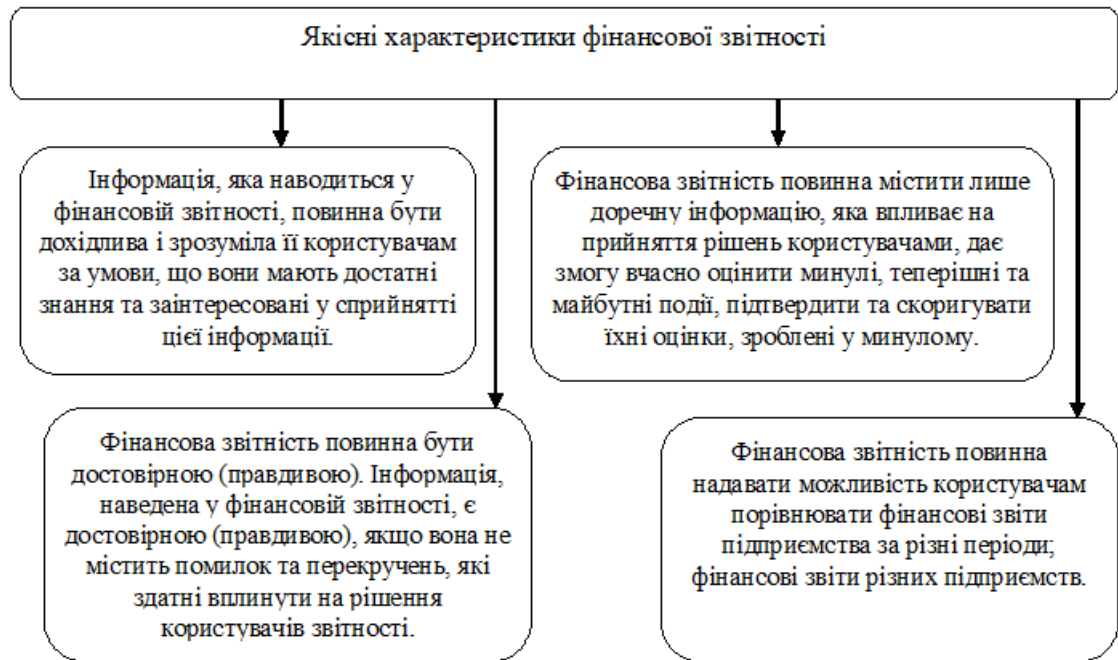

Рис. 2.1. Якісні характеристики фінансової звітності

Основні форми фінансової звітності є важливим елементом для оцінки фінансового стану підприємства, його результатів діяльності та здатності до виконання зобов'язань. Для ТОВ «Медаж», яке складає фінансову звітність як мікропідприємство, основними формами звітності є баланс та звіт про фінансові результати (табл. 2.1). Оскільки це мікропідприємство, то й особливості складання звітності з урахуванням чинних законодавчих норм та стандартів мають певні особливості.

Таблиця 2.1

Основні форми фінансової звітності ТОВ «Медаж»

Назва форми	Опис
Баланс	Відображає активи і пасиви підприємства
Звіт про фінансові результати	Показує доходи, витрати і чистий прибуток за звітний період

Баланс є однією з головних форм фінансової звітності і надає загальний огляд фінансового стану підприємства на певну дату. Він показує, яким чином розподілені ресурси підприємства та яким чином ці ресурси фінансуються (через власний капітал або зобов'язання). У балансі відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства.

Для мікропідприємств є спрощена форма балансу. Вони можуть використовувати зменшену кількість статей, а також мають право не розкривати певні дані (наприклад, не потрібно розподіляти активи на детальні категорії, якщо це не впливає на зрозумілість звітності). Це дозволяє знизити адміністративне навантаження на малий бізнес.

Дані балансу надають керівникам підприємств інформацію про позицію підприємства в галузі, основи для вибору стратегії розвитку, можливості для проведення порівняльного аналізу ефективних рішень щодо використання ресурсів, а також основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у різних напрямках діяльності підприємства [16; 23; 26].

Регулюючим нормативним актом, який визначає зміст та форму балансу, є НП(С)БО 25 [20]. Цей документ встановлює мінімальні вимоги до статей балансу. Баланс має форму двосторонньої таблиці: зліва розміщуються активи (господарські засоби), справа — пасиви (джерела їх формування). Вітчизняна форма балансу побудована за горизонтальним принципом.

Бухгалтерський баланс ТОВ «Медаж» виконує функцію комунікації. Керівники підприємства отримують інформацію про поточний стан справ, що дає змогу приймати обґрунтовані стратегічні рішення для подальшого розвитку. Аналітики використовують баланс для аналізу і оцінки роботи підприємства за певний період. Аудитори, аналізуючи баланс, виявляють слабкі місця в обліковій системі та фінансовій звітності, планують перевірку і оцінюють фінансовий стан підприємства.

Підхід подвійного групування об'єктів обліку, на якому базується баланс, дозволяє оцінити фінансовий і майновий стан господарюючого суб'єкта [15]. В цілому структура балансу ТОВ «Медаж» подана на рис. 2.2.

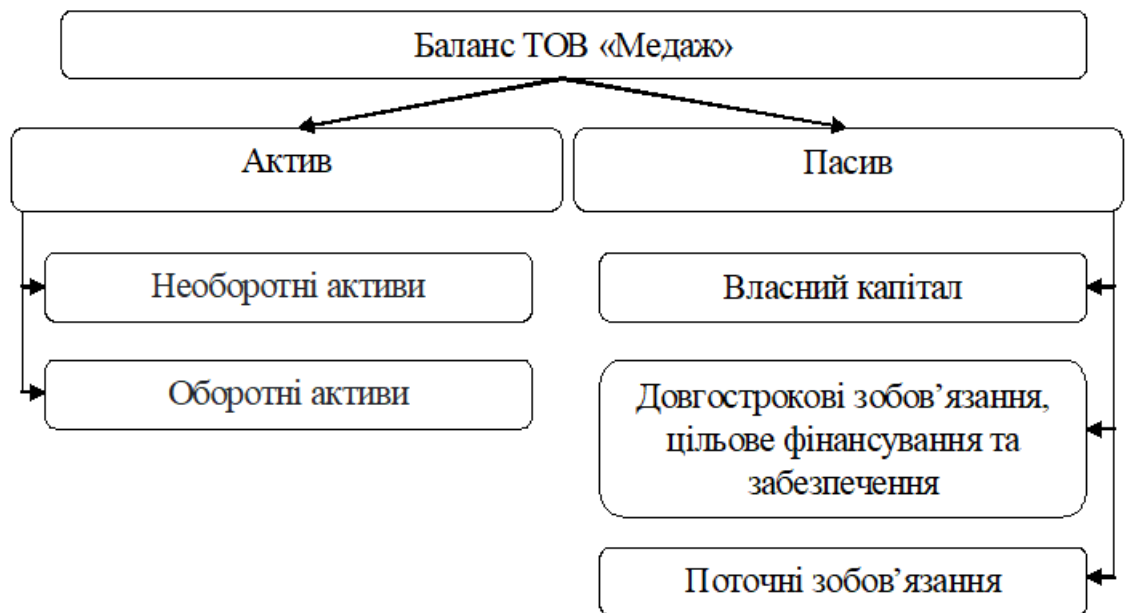

Рис. 2.2. Структура балансу ТОВ «Медаж»

Усі господарські засоби та джерела їх формування ТОВ «Медаж» відображені в економічно однорідних групах — статтях, кожна з яких має свою назву та код. Статті можуть бути однойменними (відображають один вид господарських засобів або джерел їх формування) або комплексними (включають кілька видів господарських засобів або джерел їх формування).

Основоположним принципом балансу є рівність між активом і пасивом, оскільки в ньому одночасно відображаються господарські засоби за складом і розміщенням (актив) та джерела їх формування (пасив). Це дозволяє забезпечити повноту і точність фінансової звітності, оскільки кожен актив має своє джерело фінансування, і їх сума завжди повинна бути рівною.

Порядок формування балансу ТОВ «Медаж» передбачає наступні етапи: збір інформації про господарські засоби та джерела їх формування; класифікація активів і пасивів; оцінка вартості активів і пасивів; заповнення форми балансу; перевірка рівності активів і пасивів.

Порядок формування балансу ТОВ «Медаж» подано в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Порядок формування балансу ТОВ «Медаж»

Назва (код) статті	Коментар щодо заповнення
Актив	
I. Необоротні активи	
Основні засоби (1010)	Ряд. 1011 - ряд. 1012
Первісна вартість (1011)	Залишок за Д-т рах. 10, 11, 12, 15, 16
Знос (1012)	Залишок за К-т рах. 13. Записують у дужках
Інші необоротні активи (1090)	Залишок за Д-т рах. 14, 18, 19 тощо (див. виноску до рядка 1165)
Усього за розділом I (1095)	Ряд. 1010 + ряд. 1090
II. Оборотні активи	
Запаси (1100)	Залишок за Д-т рах. 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28
Поточна дебіторська заборгованість (1155)	Залишок за Д-т рах. 34, 36, 37, 64 (без субрах. 643 і 644), 65, 66, 68 мінус резерв сумнівних боргів, якщо він створювався (залишок за К-т 38)
Гроші та їх еквіваленти (1165)	Залишок за Д-т рах. 30, 31, 33 (крім 331 і 332), 351
Інші оборотні активи (1190)	Решта оборотних активів, не відображених вище: залишок за субрах. 331, 332, 352, 643, 644, 39 тощо
Усього за розділом II (1195)	Ряд. 1100 + ряд. 1155 + ряд. 1165 + ряд. 1190
Баланс (1300)	Ряд. 1095 + ряд. 1195
Пасив	
I. Власний капітал	
Капітал (1400)	Залишок за К-т рах. 40, 41, 42, 43
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (1420)	Залишок за К-т чи Д-т (у дужках) рахунку 44
Неоплачений капітал (1425)	Залишок за Д-т рах. 45, 46. Наводять у дужках
Усього за розділом I (1495)	Ряд. 1400 ± ряд. 1420 - ряд. 1425
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення (1595)	Залишок за К-т рах. 47, 48, 50, 51, 52, 53, 55
III. Поточні зобов'язання	
Короткострокові кредити банків (1600)	Залишок К-т рах. 31 (кредит овердрафт), 60, 61, субрах. 684 (відсотки за кредит)
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги (1615)	Залишок К-т рах. 62, 63
розрахунками з бюджетом (1620)	Залишок за К-т рах. 64 (без 643 і 644)
розрахунками зі страхування (1625)	Залишок за К-т рах. 65
розрахунками з оплати праці (1630)	Залишок за К-т рах. 66
Інші поточні зобов'язання (1690)	Залишок за К-т рах. 37, 61, 62, 643, 644, 67, 68 (крім 684 — див. вище ряд. 1600), 69
Усього за розділом III (1695)	Ряд. 1600 + ряд. 1615 + ряд. 1620 + ряд. 1625 + ряд. 1630 + ряд. 1690
Баланс (1900)	Ряд. 1495 + ряд. 1595 + ряд. 1695

Процес формування балансу ТОВ «Медаж» є ретельним і поетапним, що дозволяє отримати точну і обґрунтовану фінансову картину діяльності підприємства.

Звіт про фінансові результати відображає результати діяльності підприємства за певний період (рік) для досліджуваного підприємства. Цей звіт дозволяє зрозуміти не лише поточний фінансовий стан підприємства, а й його ефективність, а також надає можливість для аналізу змін у доходах і витратах за певний період [22]. Звіт дає змогу зрозуміти, чи є підприємство прибутковим, чи несе збитки, а також як змінюються його доходи та витрати. Основні складові звіту про фінансові результати:

1. Доходи: вказуються усі доходи підприємства, отримані від діяльності підприємства.
2. Витрати: сюди входять всі витрати, пов'язані з виробничим процесом, адміністративні витрати, витрати на реалізацію товарів і послуг, а також фінансові витрати.
3. Прибуток чи збиток: різниця між доходами та витратами визначає фінансовий результат підприємства: прибуток (якщо доходи перевищують витрати) або збиток (якщо витрати більші за доходи).

ТОВ «Медаж» формує спрощену форму звіту про фінансові результати. Спрощення звіту передбачає об'єднання деяких категорій доходів і витрат для полегшення процедури складання звітності, що є особливо корисним для малого та середнього бізнесу, а також допомагає знизити адміністративне навантаження. У спрощеній формі можуть бути об'єднані, наприклад, окремі витрати на виробництво і реалізацію товарів, або доходи від різних видів діяльності, що дозволяє зберегти ключову інформацію без надмірних деталей. Це не знижує значущість фінансових результатів, але полегшує роботу бухгалтера і сприяє оперативному складанню звітності.

Порядок заповнення звіту про фінансові результати ТОВ «Медаж» розкрито в табл. 2.2.

Таблиця 2.3

Порядок заповнення звіту про фінансові результати ТОВ «Медаж»

Назва (код) статті	Коментар щодо заповнення
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (2000)	Оборот за Д-т рах. 70 К-т субрах. 791
Інші доходи (2160)	Оборот за Д-т рах. 71, 72, 73, 74 К-т рах. 79
Разом доходи (2000 + 2160) (2280)	Ряд. 2000 + ряд. 2160
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (2050)	Оборот за Д-т рах. 79 К-т рах. 90. Наводять у дужках
Інші витрати (2165)	Оборот за Д-т рах. 79 К-т рах 92, 93, 94, 95, 96, 97. Наводять у дужках
Разом витрати (2050 + 2165) (2285)	Ряд. 2050 + ряд. 2165. Наводять у дужках
Фінансовий результат до оподаткування (2280 — 2285) (2290)	Ряд. 2050 - ряд. 2165. Від’ємний фінрезультат наводять у дужках
Податок на прибуток (2300)	Заповнюють тільки платники податку на прибуток. Обороти за Д-т рах. 79 К-т рах. 98
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування (2310)	Цей рядок не заповнюють, бо ПКУ відповідні зменшення (збільшення) не передбачені
Чистий прибуток (збиток) (2290 — 2300 — (+) 2310) (2350)	Ряд. 2290 - ряд. 2300. Від’ємний фінрезультат наводять у дужках. Цей показник має відповідати обороту за Д-т 79 К-т 44 (якщо отримано прибуток) чи Д-т 44 К-т 79 (якщо отримано збиток)

Звіт про фінансові результати мікропідприємства є ключовим інструментом для оцінки його діяльності за певний період. Суми непрямих податків, вирахувань з доходу, собівартості, витрат і збитків відображаються в дужках (для вирахування). Основною інформацією для заповнення звіту про фінансові результати є обороти за рахунками, що стосуються витрат і доходів.

Пропонується розглянути питання впровадження або вдосконалення програмного забезпечення для автоматизації процесу складання фінансових звітів на ТОВ «Медаж». Це дозволить значно знизити ризики виникнення

помилки у процесі обробки фінансових даних, оптимізувати час, витрачений на складання звітності, а також забезпечити своєчасність та точність подання звітів, що сприятиме покращенню внутрішнього контролю та підвищенню довіри з боку зацікавлених сторін.

2.2. Порядок подання фінансової звітності підприємства

Порядок подання фінансової звітності підприємства регламентується чинними законодавчими та нормативними актами, зокрема Податковим кодексом України, порядком подання фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [20; 27; 29]. Фінансова звітність повинна бути подана підприємством не пізніше встановленого законодавством терміну. Основними формами фінансової звітності досліджуваного підприємства є баланс, звіт про фінансові результати. Ці документи мають відображати реальний фінансовий стан підприємства та його результати діяльності за звітний період.

Фінансова звітність подається до податкових органів, а також може бути передана в інші органи державної статистики чи фінансового контролю, залежно від вимог законодавства. Крім того, підприємства, що підлягають аудиту, повинні забезпечити перевірку своєї фінансової звітності незалежними аудиторами. Для мікропідприємств, таких як ТОВ «Медаж», можливе застосування спрощеної форми подання звітності, що значно знижує адміністративне навантаження. Однак навіть у такому випадку необхідно забезпечити точність і відповідність звітних даних стандартам бухгалтерського обліку та вимогам податкового законодавства.

Чинні нормативні документи вказують на необхідності проведення інвентаризації активів та пасивів перед складанням та поданням фінансової звітності [29]. Для проведення інвентаризаційних робіт на підприємствах наказом керівника створюються постійно діючі інвентаризаційні комісії, до складу яких входять керівники підрозділів та головний бухгалтер. Очолює

комісію керівник підприємства або його заступник. Щороку керівник підприємства встановлює терміни проведення інвентаризації та визначає об'єкти, що підлягають перевірці. Зазвичай інвентаризацію проводять на перше число місяця, що дозволяє зручно порівнювати її результати з даними обліку.

Під час інвентаризації, яка включає підрахунок, зважування та вимірювання, визначають фактичну наявність об'єктів, інформацію про які заносять до інвентаризаційного опису. Цей опис підписують усі члени комісії. Процес проведення інвентаризації на підприємстві відображено у загальній схемі, наведеної на рис. 2.3.

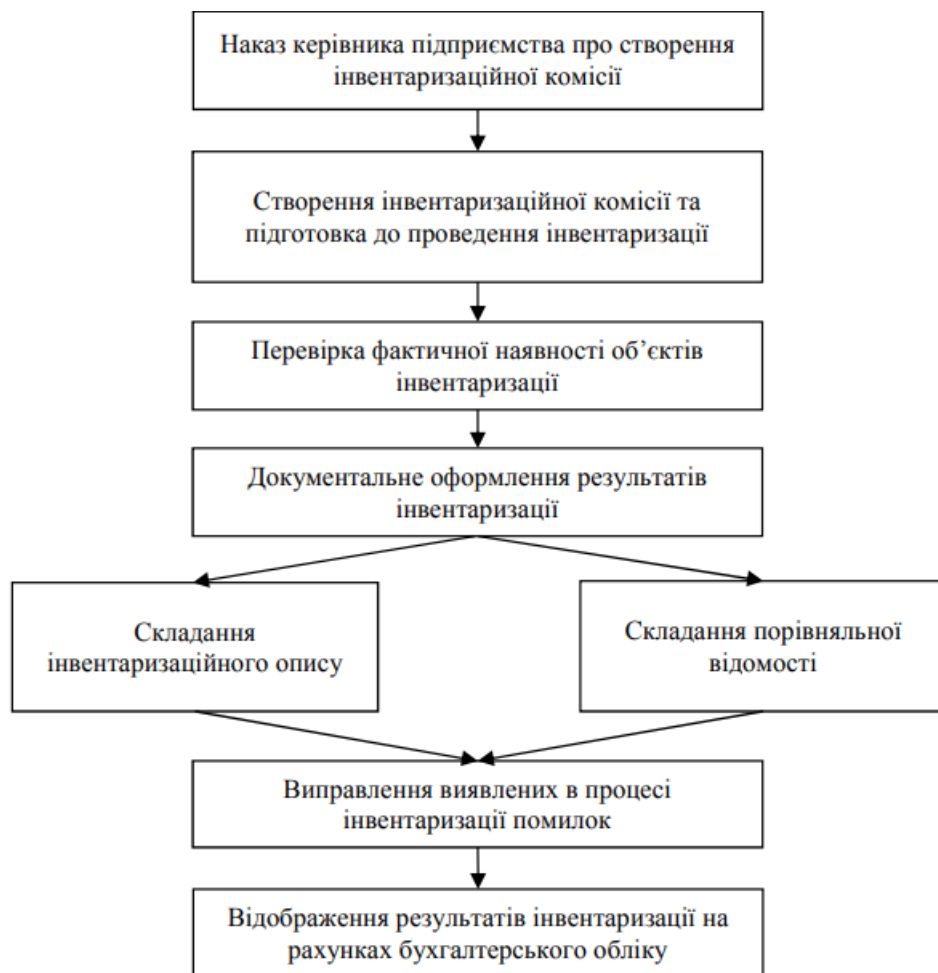

Рис. 2.3. Процес проведення інвентаризації на підприємстві

Алгоритм підготовки, складання та подання фінансової звітності підприємства передбачає кілька етапів, починаючи з підготовки та обробки

первинних документів (рис. 2.4) [13]. Спочатку збираються всі необхідні дані про господарські операції за звітний період, що включають рахунки, акти, платіжні доручення та інші документи. Потім ці дані реєструються в бухгалтерських реєстрах і на рахунках обліку. Після цього бухгалтер проводить їх узагальнення та аналіз, складаючи фінансові звіти, такі як баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів тощо. Далі здійснюється перевірка правильності та повноти звітності, а також коригування можливих помилок. Коли всі документи підтверджені і звітність готова, її подають до податкових органів та інших відповідних інстанцій. Це може бути здійснено в електронному вигляді або на паперових носіях, залежно від вимог законодавства. У разі необхідності, звітність може бути перевірена незалежним аудитором для підтвердження її достовірності перед зовнішніми користувачами.

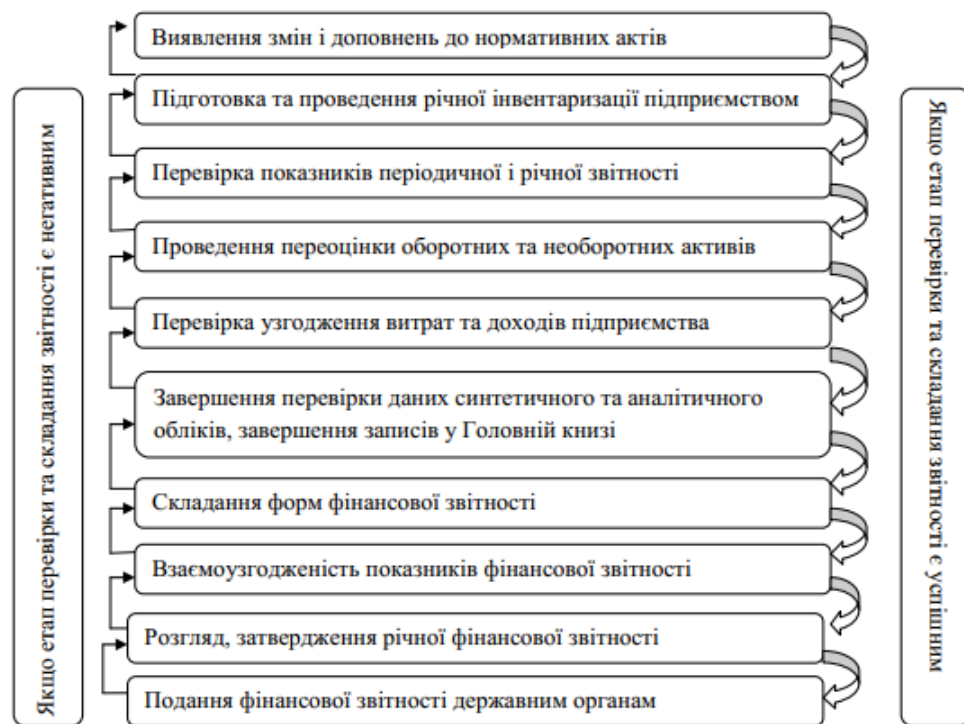

Рис. 2.4. Алгоритм підготовки, складання та подання фінансової звітності підприємства

Періодичність подання фінансової звітності залежить від типу підприємства та вимог чинного законодавства. Зазвичай, фінансова звітність

подається на регулярній основі – щоквартально, піврічно та щорічно [20; 27; 29; 30]. Для більшості підприємств обов’язковими є річні звіти, які складаються за підсумками календарного року. Вони повинні бути подані до кінця першого кварталу наступного року, після чого передаються до відповідних державних органів, таких як податкова служба або статистичні органи. Окрім річної звітності, підприємства часто зобов’язані подавати квартальні або піврічні звіти, які надають поточну інформацію про фінансовий стан підприємства. Це дозволяє контролюючим органам та інвесторам стежити за динамікою діяльності підприємства протягом року. Періодичність подання звітності для малих підприємств може бути спрощеною, зокрема деякі мікропідприємства можуть подавати лише річну звітність.

Таблиця 2.4

Періодичність подання фінансової звітності

Звітність	Річна звітність (без проміжної) за формами 1-мс та 2-мс	Проміжна (квартальна) звітність	
		До податкових органів	До органів статистики
Суб’єкти господарювання	– Мікро-підприємства – Неприбуткові організації – Платники єдиного податку 3-ї групи (юридичні особи)	– Мікро-підприємства («квартальні» платники ПНП) – Малі підприємства («квартальні» платники ПНП) – Середні/великі («квартальні» платники ПНП) – Представництва іноземних суб’єктів господарської діяльності	– Малі підприємства («квартальні» та «річні» платники ПНП) – Платники єдиного податку 4-ї групи (малі підприємства) – Середні/великі («квартальні» платники ПНП) – Представництва іноземних суб’єктів господарської діяльності
Нормативно-правовий документ	НП(С)БО 25	Податковий Кодекс України	Закон України про бухгалтерський облік та фінансову звітність Порядок подання фінансової звітності

ТОВ «Медаж» подає річну фінансову звітність, що відповідає загальним вимогам для підприємств цієї категорії щодо періодичності подання фінансової звітності.

Строки подання фінансової звітності визначаються нормативно-правовими актами та залежать від типу звітності (річної, квартальної, проміжної) (табл. 2.5). Основний термін для подання річної фінансової

звітності, що включає баланс, звіт про фінансові результати та інші документи, зазвичай становить не більше ніж 90 днів після завершення фінансового року. Наприклад, річну звітність за попередній рік подають до 1 березня наступного року.

Квартальна звітність має коротші терміни, і підприємства зобов'язані подавати її в строки, що не перевищують 30 днів після завершення кварталу. Це дозволяє забезпечити своєчасне відображення фінансового стану підприємства впродовж року. Також окремі підприємства можуть бути зобов'язані подавати звітність за інтервалами, що залежать від специфіки їх діяльності або вимог органів контролю.

Таблиця 2.5

Строки подання фінансової звітності

Категорія підприємства	Строк подання	
	до органів статистики (всі підприємства)	до податкового органу (платники податку на прибуток та неприбутківці)
Мікро	Не пізніше ніж 28 лютого	Не пізніше ніж 1 березня у складі прибуткової декларації
Мале		
Представництво нерезидента		Не пізніше ніж 1 березня у складі неприбуткового звіту
Непідприємницьке товариство		
Середнє		
- форми № 1, № 2 до аудиторської перевірки	Не пізніше ніж 28 лютого	Не пізніше ніж 1 березня у складі прибуткової декларації, неприбуткового звіту, розрахунку частки чистого прибутку
- форми №№ 1—5 після аудиторської перевірки разом з аудиторським звітом	Не пізніше ніж 1 червня	Не пізніше ніж 10 червня
Велике		
- форми № 1, № 2 до аудиторської перевірки	Не пізніше ніж 28 лютого	Не пізніше ніж 1 березня у складі прибуткової декларації, неприбуткового звіту, розрахунку частки чистого прибутку
- форми №№ 1—4 після аудиторської перевірки разом з аудиторським звітом та примітками у довільній формі	—	Не пізніше ніж 10 червня

Строки подання річної фінансової звітності визначаються у статті 11 Закону про бухгалтерський облік та Порядку № 419 [29; 30]. Термін подання залежить від методу: якщо звіт подається особисто, враховується день фактичної передачі; якщо відправлено поштою, – дата, зазначена на штемпелі підприємства зв'язку; у разі подання в електронному вигляді, це дата отримання повідомлення від центру збору або відповідного органу.

ТОВ «Медаж» подає річну фінансову звітність не пізніше 28 лютого, що відповідає загальним вимогам для підприємств цієї категорії щодо строків подання фінансової звітності. Зазначений термін є остаточним для завершення звітного року та подання всіх необхідних документів відповідно до законодавства.

2.3. Особливості аудиту фінансової звітності: принципи, методи та етапи проведення аудиту на ТОВ «Медаж»

Фінансова звітність підприємства є важливим інструментом для управління бізнесом, прийняття економічних рішень та контролю з боку державних органів, інвесторів і кредиторів. Тому забезпечення її достовірності є критично важливим аспектом діяльності кожного підприємства. Процес формування фінансової звітності включає в себе два основних компоненти: бухгалтерський облік та аудит. Взаємозв'язок між цими процесами визначає точність, повноту та відповідність звітності чинним стандартам. У цьому контексті облік і аудит є взаємодоповнюючими, що спрямовані для досягнення загальної мети – достовірної фінансової звітності. Аудит виконує важливу роль у забезпеченні достовірності фінансової звітності, оскільки він допомагає виявити недоліки в обліку, порушення в обробці фінансових даних, а також дає незалежну оцінку якості фінансової звітності [18].

Аудит і бухгалтерський облік є взаємодіючими процесами, які забезпечують достовірність фінансової звітності підприємства (табл. 2.6).

Облік є першим етапом у формуванні фінансової звітності. Точність облікових даних визначає якість фінансової звітності, оскільки на їх основі формується баланс, звіт про прибутки та збитки та інші документи. Аудит перевіряє не лише правильність облікових записів, але й загальну достовірність і відповідність фінансової звітності міжнародним або національним стандартам. Аудитор оцінює, чи не містять фінансові звіти суттєвих помилок або неточностей. Аудит може також рекомендувати поліпшення в облікових процедурах або в системі внутрішнього контролю, щоб забезпечити точність і повноту обліку.

Таблиця 2.6

Взаємозв'язок обліку та аудиту у процесі формування
фінансової звітності

Етап	Роль обліку	Роль аудиту
Підготовка звітності	Реєстрація господарських операцій, складання первинних документів	Перевірка точності даних, підтвердження відповідності стандартам
Перевірка звітності	Формування фінансових звітності: балансу, звіту про фінансові результати	Оцінка достовірності і повноти звітності, надання аудиторського висновку
Оцінка результатів	Підготовка облікових даних для звітності	Надання рекомендацій щодо поліпшення обліку та звітності

Взаємозв'язок обліку та аудиту є основою для забезпечення достовірної фінансової звітності. Бухгалтерський облік забезпечує первинні дані для формування звітності, а аудит в свою чергу оцінює їх точність, відповідність стандартам і дає незалежну оцінку достовірності. Скоординована робота дозволяє зменшити ризики фінансових помилок, підвищити довіру до фінансової звітності та покращити загальну ефективність фінансового управління підприємством.

Процес аудиту складається з кількох етапів [22]:

1. Планування аудиту: оцінка ризиків і визначення обсягу перевірки.
2. Збір доказів: перевірка первинних та зведених документів, ведення інтерв'ю з персоналом, перевірка облікових записів.

3. Аналіз результатів: аналіз достовірності даних і виявлення можливих порушень.
4. Підготовка аудиторського висновку: формулювання висновку про те, чи відповідає фінансова звітність вимогам стандартів.

Аудитор проводить оцінку фінансової звітності на різних етапах. Цей процес включає наступну послідовність: перевірка на відповідність стандартам; оцінка ризиків помилок або шахрайства; перевірка точності облікових записів; надання аудиторського висновку; рекомендації щодо покращення облікових процедур. Аудит перевіряє не лише правильність облікових записів, але й загальну достовірність і відповідність фінансової звітності міжнародним або національним стандартам. Аудитор – це незалежна особа, яка має спеціальні знання в області обліку, що дозволяє здійснювати вивірену оцінку якості обліку та достовірності фінансової звітності підприємства. Він оцінює, чи не містять фінансові звіти суттєвих помилок або неточностей, чи відповідають вони вимогам законодавства та встановленим стандартам. Аудит може виявити проблеми, які не були б помічені у процесі поточного обліку, оскільки аудитори здійснюють незалежний та більш глибокий аналіз даних. Одним із важливих аспектів аудиту є надання незалежної оцінки, що дозволяє підвищити довіру до фінансової звітності з боку зацікавлених сторін.

Важливою частиною роботи аудитора є надання рекомендацій щодо вдосконалення облікових процедур. Аудит може виявити недоліки в облікових системах або у системі внутрішнього контролю, що можуть негативно позначитися на точності та повноті обліку. Наприклад, у разі виявлення неточностей або недоліків у облікових процедурах, аудитори можуть порадишити зміни у внутрішньому контролі або реорганізацію облікової політики підприємства. Це дозволяє покращити систему обліку і знизити ризики помилок у майбутньому.

Аудит може також здійснювати зовнішній контроль за правильністю складання фінансової звітності, яка подається державним органам або

іншими регуляторами. Це допомагає знизити ймовірність фінансових порушень та маніпуляцій із фінансовими звітами. Крім того, регулярний аудит допомагає виявляти недоліки у внутрішньому контролі підприємства, що дозволяє вчасно вжити необхідних заходів для усунення можливих проблем.

Аудит фінансової звітності є важливою складовою частиною фінансового контролю на підприємстві, що забезпечує точність та достовірність фінансових даних [18]. Особливості проведення аудиту фінансової звітності на підприємстві, зокрема на ТОВ «Медаж», залежать від його специфіки, структури та вимог до фінансової прозорості. Аудит фінансової звітності дозволяє виявити можливі помилки, порушення та зловживання, а також дати об'єктивну оцінку фінансових результатів та стану підприємства. У цьому контексті важливими є принципи, методи та етапи проведення аудиту, що застосовуються до ТОВ «Медаж». Принципи аудиту фінансової звітності визначають основу для проведення аудиторських перевірок, забезпечуючи їх об'єктивність, повноту та відповідність законодавчим вимогам. Аудитори повинні бути незалежними від об'єкта аудиту. Це означає, що вони не повинні мати фінансових інтересів в підприємстві або бути зацікавленими у результатах перевірки. Тільки за умови незалежності можна забезпечити неупереджене і об'єктивне оцінювання фінансової звітності.

Аудитори повинні виконувати свою роботу без упередженості, не піддаючись впливу зовнішніх чи внутрішніх чинників. Вони повинні оцінювати всі обставини на основі фактичних даних і перевірених фактів. Аудитори повинні мати відповідні знання, кваліфікацію та досвід для проведення аудиту фінансової звітності на рівні, що відповідає вимогам стандартів аудиту.

Аудиторський процес має бути прозорим як для підприємства, так і для зовнішніх користувачів фінансової звітності. Усі висновки аудиторів повинні бути чітко документовані. Аудитори повинні збирати достатньо доказів для

підтвердження достовірності фінансових звітів. Ці докази повинні бути достовірними і відповідають критеріям надійності. Аудит має здійснюватися у комплексі, охоплюючи всі аспекти фінансової звітності, облікової системи та внутрішнього контролю.

Аудит фінансової звітності на ТОВ «Медаж» здійснюється за допомогою різних методів, що дозволяють забезпечити точність перевірки та оцінити правильність фінансових операцій. Основні методи аудиту включають:

1. Метод документальної перевірки. Це один з основних методів, що передбачає перевірку первинних бухгалтерських документів, контрактів, рахунків-фактур та інших фінансових документів, що підтверджують здійснені операції. У разі ТОВ «Медаж» це може бути перевірка документів, що стосуються продажу товарів, отриманих послуг, а також витрат на виробництво.

2. Аналіз порівняння звітності. Це метод, при якому здійснюється порівняння різних фінансових показників на основі бухгалтерських звітів, зокрема балансу та звіту про фінансові результати. Аудитор може порівнювати фінансові показники підприємства з попередніми періодами або з іншими підприємствами в галузі для виявлення відхилень.

3. Метод вибіркової перевірки. Вибіркова перевірка полягає у тому, що аудитори не перевіряють усі операції підприємства, а лише вибірку транзакцій або операцій, що надають найбільшу інформацію про правильність звітності.

4. Аналіз внутрішнього контролю. Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю на ТОВ «Медаж» є важливим етапом аудиту. Це дозволяє визначити, чи є на підприємстві надійні механізми для запобігання фінансовим помилкам та шахрайству.

5. Тестування операцій. Включає тестування облікових записів, застосування процедур для визначення правильності записів у регістрах

бухгалтерського обліку, щоб підтвердити їх відповідність до встановлених стандартів.

6. Оцінка ризиків. Оцінка ймовірності фінансових порушень, помилок або зловживань є важливою частиною аудиту. Аудитор визначає ризики, які можуть виникнути в процесі перевірки, і визначає, які заходи будуть необхідні для їх мінімізації.

Загалом етапи проведення аудиту фінансової звітності на ТОВ «Медаж» подано у табл. 2.7

Таблиця 2.7

Етапи проведення аудиту фінансової звітності на ТОВ «Медаж»

Етап	Опис етапу
1. Підготовчий етап	Збір початкової інформації про підприємство (мета та обсяг аудиту, структура звітності, нормативно-правові акти).
2. Планування аудиту	Визначення основних напрямків аудиту, оцінка ризиків, підготовка плану та програми аудиту.
3. Оцінка внутрішнього контролю	Аналіз системи внутрішнього контролю, оцінка ефективності процедур, визначення рівня ризиків.
4. Перевірка первинних документів	Огляд та перевірка документів (контракти, рахунки-фактури, платіжні доручення тощо), що підтверджують операції.
5. Аналіз фінансової звітності	Перевірка балансу та звіту про фінансові результати на предмет відповідності з стандартами бухгалтерського обліку.
6. Перевірка достовірності записів	Верифікація правильності облікових записів та відповідності з фінансовими звітами.
7. Перевірка запасів та основних засобів	Оцінка стану та оцінки запасів і основних засобів, перевірка їх наявності та правильності обліку.
8. Перевірка зобов'язань та вимог	Перевірка зобов'язань перед постачальниками, кредиторами та іншими контрагентами, а також вимог від дебіторів.
9. Оцінка відповідності податковим вимогам	Перевірка дотримання податкового законодавства, правильності нарахування та сплати податків.
10. Тестування і перевірка операцій	Тестування вибірових операцій на відповідність встановленим стандартам і нормам.
11. Підготовка аудиторського висновку	Підготовка висновку про відповідність фінансової звітності стандартам та оцінка рівня ризиків.
12. Завершення аудиту	Підготовка фінальної документації, узгодження з клієнтом результатів аудиту та складання аудиторського звіту.

Аудит фінансової звітності ТОВ «Медаж» є комплексним і багатогранним процесом, який включає в себе кілька етапів перевірки та оцінки фінансових даних підприємства. Застосування належних принципів, методів та етапів аудиту дозволяє забезпечити точність фінансової звітності, підвищити рівень довіри до підприємства з боку зацікавлених сторін та виявити потенційні фінансові ризики.

Висновки до розділу 2

Для ТОВ «Медаж», як мікропідприємства, основними формами фінансової звітності є баланс та звіт про фінансові результати, які складаються на основі спрощених вимог для таких підприємств. Це дозволяє підприємству дотримуватися законодавчих норм, але з мінімальними витратами часу та ресурсів для складання звітності. ТОВ «Медаж» не надає надмірно детальну інформацію в своїй фінансовій звітності, що є перевагою для малих підприємств. Ці підходи сприяють зменшенню адміністративного навантаження, при цьому не впливаючи на якість і достовірність фінансової інформації.

ТОВ «Медаж» повинно подати річну фінансову звітність не пізніше 28 лютого наступного року після завершення звітного періоду. Цей строк є обов'язковим для всіх підприємств, які зобов'язані подавати звітність відповідно до вимог національного законодавства та стандартів бухгалтерського обліку.

Аудит фінансової звітності ТОВ «Медаж» є складним і багатогранним процесом, що охоплює різні етапи перевірки і оцінки фінансових даних підприємства. Використання відповідних принципів, методів і етапів дозволяє забезпечити точність фінансової звітності, підвищити довіру до підприємства з боку зацікавлених сторін та допомогти виявити можливі фінансові ризики. Системний підхід до аудиту є запорукою прозорості та ефективного управління фінансами підприємства.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ І ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

ТОВ «МЕДАЖ»

3.1. Аналіз основних елементів балансу та звіту про фінансові результати

Аналіз фінансової звітності є важливою складовою оцінки фінансового стану підприємства, оскільки дозволяє виявити основні тенденції та фактори, які впливають на його діяльність [7; 10; 32; 35]. Баланс і звіт про фінансові результати є двома ключовими документами, що надають найбільш повну інформацію про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи та витрати компанії за певний період.

Баланс дозволяє оцінити структуру та ліквідність активів і зобов'язань, що є основою для прийняття управлінських рішень. Він складається з двох основних частин: активів і пасивів, де відображено розподіл ресурсів підприємства за їх типами та джерелами фінансування. Звіт про фінансові результати, у свою чергу, дозволяє оцінити ефективність діяльності підприємства, визначивши співвідношення доходів і витрат, а також отриманого прибутку або збитку.

Аналіз цих документів дозволяє не лише зрозуміти поточний фінансовий стан підприємства, а й прогнозувати його майбутні можливості та ризики, що є важливим для інвесторів, кредиторів, менеджерів та інших зацікавлених сторін [33; 38]. У цьому контексті проведення детального аналізу цих основних елементів фінансової звітності є необхідним етапом для забезпечення стабільного розвитку та ухвалення стратегічних рішень на всіх рівнях управління підприємством.

Аналізування формування активу та пасиву балансу підприємства за досліджуваній період подано в табл. 3.1 та 3.2 на основі даних додатків А, Б.

Таблиця 3.1

Аналізування динамічних змін активу балансу ТОВ «Медаж»

Показники	2021 рік	2022 рік	Відхилення, +/-	Темп приросту	2023 рік	Відхилення, +/-	Темп приросту
I. Необоротні активи							
Основні засоби	—	—	—	—	—	—	—
Інші необоротні активи	—	—	—	—	—	—	—
Усього за розділом I	—	—	—	—	—	—	—
II. Оборотні активи					—	—	
Запаси	44,0	74,0	+30,0	68,18	6,0	-68	-91,89
Поточні біологічні активи	—	—	—	—	—	—	—
Поточна дебіторська заборгованість	3,6	3,6	—	—	3,6	—	—
Гроші та їх еквіваленти	67,1	119,0	+51,9	77,35	153,2	+34,2	28,74
Інші оборотні активи	1,1	2,3	+1,2	109,09	1,6	-0,7	-30,43
Усього за розділом II	115,8	198,9	+83,1	71,76	164,4	-34,5	-17,35
Всього	115,8	198,9	+83,1	71,76	164,4	-34,5	-17,35

За період з 2021 по 2022 рік спостерігається значне збільшення запасів на 30,0 тис. грн. (+68,18%), що може свідчити про зростання обсягів виробництва або накопичення товарно-матеріальних цінностей. Однак у 2023 році запаси різко знизились на 68 тис. грн. (-91,89%), що може бути результатом зменшення виробничих потужностей або ліквідації надлишків. В 2021 та 2022 роках дебіторська заборгованість залишалась незмінною (3,6 тис. грн.). Протягом 2021-2022 років грошові кошти збільшились на 51,9 тис. грн. (+77,35%), що свідчить про покращення ліквідності підприємства. У 2023 році цей показник продовжив зростати на 34,2 тис. грн. (+28,74%). Інші оборотні активи зросли з 1,1 до 2,3 тис. грн. у 2022 році (+109,09%), але в 2023 році спостерігався спад на 0,7 тис. грн. (-30,43%), що вказує на можливе зменшення інших короткострокових активів.

Загалом оборотні активи збільшились на 83,1 тис. грн. (+71,76%) у 2022 році, однак у 2023 році цей показник знизився на 34,5 тис. грн. (-17,35%). Це свідчить про певне зменшення ліквідних активів у 2023 році, що може впливати на фінансову стабільність підприємства.

ТОВ «Медаж» в 2022 році демонструвало позитивну динаміку в зростанні оборотних активів, що сприяло підвищенню ліквідності. Однак у 2023 році спостерігається зниження запасів та інших активів, що може

вказувати на зменшення обсягів виробництва або зміни в стратегії управління активами.

Таблиця 3.2

Аналізування динамічних змін пасиву балансу ТОВ «Медаж»

Показники	2021 рік	2022 рік	Відхилення, тис. грн.	Темп приросту, %	2023 рік	Відхилення, тис. грн.	Темп приросту, %
I. Власний капітал							
Капітал	—	—	—	—	—	—	—
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	99,4	173,8	+74,4	74,85	141,6	-32,2	-18,53
Неоплачений капітал	—	—	—	—	—	—	—
Усього за розділом I	99,4	173,8	+74,4	74,85	141,6	-32,2	-18,53
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	—	—	—	—	—	—	—
III. Поточні зобов'язання	—	—	—	—	—	—	—
Короткострокові кредити банків	—	—	—	—	—	—	—
Поточна кредиторська заборгованість за:	—	—	—	—	—	—	—
товари, роботи, послуги	15,0	—	-15,0	-100,00	8,3	+8,3	—
розрахунками з бюджетом	—	19,4	+19,4	—	14,5	-4,9	-25,26
розрахунками зі страхування	—	—	—	—	—	—	—
розрахунками з оплати праці	—	—	—	—	—	—	—
Інші поточні зобов'язання	1,4	5,7	+4,3	у 3 рази	-5,7	—	—
Усього за розділом III	16,4	25,1	+8,7	53,05	22,8	-2,3	-9,16
Всього	115,8	198,9	+83,1	71,76	164,4	-34,5	-17,35

У 2022 році власний капітал підприємства зріс на 74,4 тис. грн. (+74,85%), що свідчить про позитивні зміни в фінансовому стані підприємства, зокрема, завдяки зростанню нерозподіленого прибутку. Однак у 2023 році нерозподілений прибуток зменшився на 32,2 тис. грн. (-18,53%), що може вказувати на зниження фінансових результатів або витрати, які вплинули на прибуток підприємства в останньому році.

У 2022 році спостерігалось зменшення кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги на 15,0 тис. грн (-100%), що може свідчити про повне погашення заборгованості. В 2023 році відбулося зростання на 8,3 тис. грн, що може вказувати на збільшення заборгованості за рахунок нових закупівель або відстрочених платежів.

Розрахунки з бюджетом у 2022 році зросли на 19,4 тис. грн, але у 2023 році спостерігається зниження на 4,9 тис. грн (-25,26%), що свідчить про зменшення заборгованості перед бюджетними органами.

Збільшення на 4,3 тис. грн (+300%) у 2022 році свідчить про суттєве зростання інших короткострокових зобов'язань. У 2023 році цей показник знизився на 5,7 тис. грн, що означає ліквідацію або зменшення цих зобов'язань.

В цілому пасиви підприємства зросли на 83,1 тис. грн (+71,76%) у 2022 році, що відображає загальний приріст зобов'язань та власного капіталу. Однак у 2023 році пасиви знизились на 34,5 тис. грн (-17,35%), що вказує на зменшення фінансових зобов'язань та зміну в структурі пасиву балансу підприємства.

Підприємство продемонструвало позитивну динаміку зростання власного капіталу у 2022 році, однак у 2023 році спостерігається зменшення нерозподіленого прибутку, що може свідчити про зниження фінансових результатів. Поточні зобов'язання показують змішані тенденції: зменшення заборгованості за товари, роботи та послуги, але зростання заборгованості за іншими напрямками.

Після проведення горизонтального аналізу, який дозволяє оцінити динаміку змін показників балансу за певний період, важливо здійснити вертикальне аналізування [38; 39; 40]. Це метод, який полягає в аналізі фінансових звітів з використанням відносних значень, щоб оцінити структуру балансу підприємства та зрозуміти, який відсоток від загальної суми балансу займає кожна з категорій активів і пасивів.

Вертикальний аналіз дозволяє визначити питу вагу кожної статті балансу у загальній сумі активів або пасивів, що дає уявлення про структуру та складність фінансової діяльності підприємства. Наприклад, це дає змогу побачити, який відсоток від загальних активів складають необоротні активи, оборотні активи, які зобов'язання займають найбільшу частку у пасивах, а також яку частину складають власні кошти підприємства.

Для аналізу структурних змін показників активу та пасиву балансу було використано дані форми №1 на основі даних додатків А, Б (табл. 3.3, 3.4).

Таблиця 3.3

Аналіз структурних змін активу балансу ТОВ «Медаж»

Показники	2021 рік	2022 рік	Зміни, +/-	2023 рік	Зміни, +/-
I. Необоротні активи					
Основні засоби	—	—	—	—	—
Інші необоротні активи	—	—	—	—	—
Усього за розділом I	—	—	—	—	—
II. Оборотні активи				—	—
Запаси	38,00	37,20	-0,79	3,65	-33,55
Поточні біологічні активи	—	—	—	—	—
Поточна дебіторська заборгованість	3,11	1,81	-1,30	2,19	+0,38
Гроші та їх еквіваленти	57,94	59,83	+1,88	93,19	+33,36
Інші оборотні активи	0,95	1,16	+0,21	0,97	-0,18
Усього за розділом II	100,00	100,00	—	100,00	—
Всього	100,00	100,00	—	100,00	—

У 2022 році запаси зменшилися на 0,79 пункти, що свідчить про незначне зниження запасів у підприємства. У 2023 році цей показник різко скоротився на 33,55 пункти, що може бути результатом значного зменшення обсягів виробництва або значної реалізації товарно-матеріальних цінностей.

За 2022 рік дебіторська заборгованість зменшилася на 1,30 пункти, але в 2023 році вона знову збільшилась на 0,38 пункти. Це може свідчити про тимчасові труднощі з погашенням заборгованості, але в цілому залишок заборгованості залишається на помірному рівні.

У 2022 році грошові кошти зросли на 1,88 пункти, що свідчить про покращення ліквідності підприємства. У 2023 році їхній обсяг значно збільшився на 33,36 пункти, що може бути результатом значного притоку грошових коштів або зменшення витрат.

В 2022 році інші оборотні активи зросли на 0,21 пункти, але в 2023 році знизились на 0,18 пункти, що свідчить про коливання в цій категорії активів, ймовірно, через зміни в структурі короткострокових активів.

Загалом оборотні активи залишаються на незмінному рівні (100%), що вказує на стабільність у структурі активів підприємства протягом аналізованих років. Проте структура окремих статей зазнала змін: зменшення запасів та зростання грошових коштів, що свідчить про покращення

ліквідності підприємства, однак варто звернути увагу на значні коливання в інших активів та дебіторській заборгованості.

Підприємство демонструє змішані результати в структурі активів: хоча в цілому оборотні активи залишаються стабільними, зростання грошових коштів позитивно впливає на ліквідність. Однак зниження запасів та коливання дебіторської заборгованості можуть вказувати на потребу в оптимізації управління активами для забезпечення стабільного фінансового стану в майбутньому.

Таблиця 3.4

Аналіз структурних змін пасиву балансу ТОВ «Медаж»

Показники	2021 рік	2022 рік	Зміни, +/-	2023 рік	Зміни, +/-
I. Власний капітал					
Капітал	—	—	—	—	—
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	85,84	87,38	+1,54	86,13	-1,25
Неоплачений капітал	—	—	—	—	—
Усього за розділом I	85,84	87,38	+1,54	86,13	-1,25
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	—	—	—	—	—
III. Поточні зобов'язання	—	—	—	—	—
Короткострокові кредити банків	—	—	—	—	—
Поточна кредиторська заборгованість за:	—	—	—	—	—
товари, роботи, послуги	12,95	—	-12,95	5,05	+5,05
розрахунками з бюджетом	—	9,75	+9,75	8,82	-0,93
розрахунками зі страхування	—	—	—	—	—
розрахунками з оплати праці	—	—	—	—	—
Інші поточні зобов'язання	1,21	2,87	+1,66	—	-2,87
Усього за розділом III	14,16	12,62	-1,54	13,87	+1,25
Всього	100,00	100,00	—	100,00	—

У 2022 році власний капітал підприємства зріс на 1,54 пункти, що свідчить про незначне покращення фінансового стану підприємства. Проте в 2023 році нерозподілений прибуток зменшився на 1,25 пункти, що вказує на деяке погіршення фінансових результатів підприємства в останньому році. Зменшення прибутку може бути результатом змін у фінансових витратах або вартості реалізації продукції.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги у 2022 році спостерігалось зменшення на 12,95 пункти, що свідчить про погашення

частини боргів перед постачальниками. В 2023 році заборгованість знову зросла на 5,05 пункти, що може вказувати на нові зобов'язання.

Розрахунки з бюджетом у 2022 році зросли на 9,75 пункти, що свідчить про збільшення зобов'язань перед державними органами. Однак у 2023 році цей показник зменшився на 0,93 пункти, що свідчить про часткове погашення.

Інші поточні зобов'язання у 2022 році зросли на 1,66 пункти, але в 2023 році спостерігається їх повне погашення (-2,87 пункти), що може свідчити про ліквідацію або зменшення відповідних зобов'язань.

У загальному підсумку, пасиви підприємства в 2022 році зменшилися на 1,54 пункти, що вказує на покращення структури фінансування через зменшення поточних зобов'язань. У 2023 році відбулося зростання пасивів на 1,25 пункти, в основному за рахунок збільшення кредиторської заборгованості, що може свідчити про певне збільшення поточних зобов'язань.

Підприємство демонструє незначні зміни в структурі пасиву. Основним чинником, що впливає на зміни, є коливання поточних зобов'язань, зокрема зміни в кредиторській заборгованості та розрахунках з бюджетом. Власний капітал стабільний, але зменшення нерозподіленого прибутку у 2023 році може свідчити про певну фінансову нестабільність.

Аналіз фінансових результатів є важливим етапом в оцінці фінансового стану підприємства [14; 39]. Він дозволяє визначити рівень прибутковості та ефективність його діяльності. Процес аналізу здійснюється шляхом порівняння показників звітного періоду з даними попередніх періодів. Це дозволяє оцінити темпи зростання фінансових результатів підприємства загалом та в розрізі окремих видів діяльності.

Аналіз змін фінансових результатів, з урахуванням динамічних та структурних змін, дає змогу оцінити тенденції розвитку підприємства, виявити суми прибутків і збитків, а також визначити основні види діяльності, що формують фінансові результати підприємства.

Аналіз змін обсягу та складу фінансового результату ТОВ «Медаж» за досліджуваний період подано в табл. 3.5 на основі даних додатків А, Б.

Таблиця 3.5

Аналізування формування та динамічних змін фінансових результатів діяльності ТОВ «Медаж»

Показники	2021 рік	2022 рік	Зміна, тис. грн.	Темп приросту, %	2023 рік	Зміна, тис. грн.	Темп приросту, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	358,3	724,0	+365,7	102,07	1064,8	+340,8	47,07
Інші доходи	—	—	—	—	—	—	—
Разом доходи	358,3	724,0	+365,7	102,07	1064,8	+340,8	47,07
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	381,6	585,00	+203,4	53,30	997,8	+412,8	70,56
Інші витрати	17,8	64,6	+46,8	у 2,6 рази	99,2	+34,6	53,56
Разом витрати	399,4	649,6	+250,2	62,64	1097,0	+447,4	68,87
Фінансовий результат до оподаткування	—	—	—	—	—	—	—
Податок на прибуток	—	—	—	—	—	—	—
Чистий прибуток (збиток)	-41,1	74,4	+115,5	-281,02	-32,2	-106,6	-143,28

У 2022 році чистий дохід від реалізації продукції збільшився на 365,7 тис. грн, що склало приріст 102,07% порівняно з 2021 роком. У 2023 році цей показник зріс на додаткові 340,8 тис. грн (+47,07%). Таким чином, протягом аналізованих років підприємство демонструє стійке зростання доходів від реалізації продукції, що вказує на успішну реалізацію товарів чи послуг, а також на збільшення обсягів продажу. За аналізований період підприємство не отримувало інших доходів, що вказує на відсутність додаткових джерел надходжень, крім доходів від реалізації продукції.

У 2022 році собівартість реалізованої продукції збільшилась на 203,4 тис. грн (+53,30%), що свідчить про підвищення витрат на виробництво. У 2023 році собівартість зросла ще на 412,8 тис. грн (+70,56%), що є значним збільшенням. Це може бути результатом підвищення витрат на сировину, енергоносії або інші виробничі витрати, що впливають на зниження маржі підприємства. У 2022 році інші витрати збільшились на 46,8 тис. грн, що склало приріст у 2,6 рази, що вказує на значне зростання цих витрат. У 2023 році цей показник збільшився ще на 34,6 тис. грн (+53,56%), що вказує на

подальше зростання витрат, можливо, через інфляційні процеси або інші фактори.

Витрати підприємства за 2022 рік зросли на 250,2 тис. грн (+62,64%), а в 2023 році вони збільшились на 447,4 тис. грн (+68,87%). Це свідчить про значне зростання витрат, яке перевищує темпи зростання доходів, що негативно впливає на фінансовий результат підприємства.

У 2022 році ТОВ «Медаж» отримало чистий прибуток у розмірі 74,4 тис. грн, що є значним покращенням порівняно з чистим збитком 41,1 тис. грн. у 2021 році. Проте в 2023 році підприємство зазнало чистого збитку в розмірі 32,2 тис. грн, що є суттєвим погіршенням результатів діяльності (-143,28%). Це свідчить про те, що зростання витрат, зокрема собівартості реалізованої продукції, значно перевищило темпи зростання доходів, що призвело до зниження прибутковості.

ТОВ «Медаж» демонструє зростання доходів від реалізації продукції, що є позитивною тенденцією. Однак суттєве збільшення витрат, особливо собівартості продукції та інших витрат, призводить до погіршення фінансового результату. Збільшення витрат значно знижує прибутковість підприємства, що в кінцевому підсумку призводить до чистого збитку у 2023 році. Це вказує на необхідність контролю над витратами та підвищення ефективності діяльності для покращення фінансових результатів у майбутньому.

Оцінка змін показників фінансових результатів в структурному аспекті доповнює аналіз динамічних змін рівня фінансових результатів. Такий підхід дозволяє порівняти доходи та витрати для визначення фінансових результатів діяльності підприємства. Це дає змогу оцінити доцільність витрат з метою отримання доходів і, як наслідок, формування фінансових результатів. Аналіз проведено на основі звітних даних форми №2 з додатків А і Б.

Чистий дохід від реалізації продукції залишається стабільним протягом 2021–2023 років, складає 100% у кожному з періодів, що вказує на постійний обсяг доходів від основної діяльності без значних коливань.

Собівартість реалізованої продукції знизилась з 95,54% у 2021 році до 90,06% у 2022 році, але в 2023 році трохи зросла, досягнувши 90,96%. Це може вказувати на деяке зниження ефективності в управлінні витратами або на підвищення вартості сировини, енергоносіїв або інших виробничих компонентів. Інші витрати демонструють збільшення в 2022 році до 9,94% від загальних витрат, після чого зменшились до 9,04% у 2023 році. Хоча ці витрати залишаються на високому рівні, їхній спад у 2023 році може свідчити про оптимізацію витрат.

Загалом, незважаючи на стабільний рівень доходів, підприємство повинно звернути увагу на зростання собівартості та інших витрат, що може негативно впливати на прибутковість. Тому оптимізація витрат та покращення ефективності виконання робіт залишаються важливими напрямками для забезпечення зростання фінансових результатів у майбутньому.

3.2. Оцінка ефективності діяльності ТОВ «Медаж»

Оцінка ефективності діяльності підприємства є важливим етапом у процесі аналізу його фінансових результатів і забезпечення стратегічного управління. Вона передбачає вимірювання здатності компанії досягати своїх цілей, забезпечувати рентабельність та оптимальне використання ресурсів. Для цього використовуються різноманітні фінансові показники, такі як прибутковість, ліквідність, рентабельність активів, а також співвідношення між доходами та витратами [10; 12]. Оцінка ефективності допомагає виявити сильні та слабкі сторони підприємства, а також визначити напрямки для вдосконалення операційної діяльності.

Завдяки ефективній оцінці діяльності можна оптимізувати бізнес-процеси, покращити фінансове управління та забезпечити сталий розвиток підприємства. Це також важливий інструмент для залучення інвестицій та підвищення довіри з боку кредиторів, партнерів і споживачів. Оцінка

ефективності є необхідною для прийняття обґрунтованих рішень у фінансовому плануванні, бюджетуванні та стратегії розвитку бізнесу, а також для прогнозування майбутніх результатів.

Оцінка ефективності діяльності підприємства за допомогою фінансових показників включає кілька основних напрямків, які дозволяють оцінити його рентабельність, ліквідність, платоспроможність та інші важливі аспекти діяльності [45; 47]. До основних напрямків оцінки фінансової ефективності належать:

1. Рентабельність визначає здатність підприємства генерувати прибуток від своїх активів та ресурсів. Основні показники рентабельності включають:
 - Рентабельність продажів (прибуток від продажів / виручка) – показує, яку частину доходу підприємство може зберегти як прибуток після покриття витрат.
 - Рентабельність активів (чистий прибуток / загальні активи) – оцінює, як ефективно підприємство використовує свої активи для отримання прибутку.
 - Рентабельність власного капіталу (чистий прибуток / власний капітал) – показує, який дохід підприємство отримує на кожен одиницю власного капіталу.
2. Ліквідність відображає здатність підприємства погашати свої короткострокові зобов'язання за рахунок ліквідних активів. Основні показники ліквідності:
 - Коефіцієнт поточної ліквідності (поточні активи / поточні зобов'язання) – показує, чи має підприємство достатньо ліквідних активів для покриття своїх короткострокових зобов'язань.
 - Коефіцієнт швидкої ліквідності (ліквідні активи / поточні зобов'язання) – більш строгий показник, який враховує лише

найбільш ліквідні активи, наприклад, грошові кошти і дебіторську заборгованість.

3. Платоспроможність характеризує здатність підприємства виконувати свої зобов'язання в довгостроковій перспективі.
4. Оборотність активів і капіталу показує, як ефективно підприємство використовує свої активи для створення доходу. Основні показники:
 - Оборотність активів (виручка / середні загальні активи) – вимірює, скільки разів підприємство обертає свої активи за певний період.
 - Оборотність дебіторської заборгованості (виручка / середня дебіторська заборгованість) – показує, скільки часу підприємство витрачає на отримання коштів від своїх дебіторів.
5. Забезпечення фінансової стійкості. Оцінює здатність підприємства підтримувати стабільну фінансову структуру без ризику банкрутства. Важливими показниками є:
 - Коефіцієнт автономії (власний капітал / загальні активи) – оцінює, яку частину активів підприємство фінансує за рахунок власних коштів.
 - Коефіцієнт фінансової залежності (загальні зобов'язання / власний капітал) – показує, яка частка фінансування підприємства здійснюється за рахунок позикових коштів.
 - Коефіцієнт фінансової стійкості (власний капітал / загальний капітал) – показує, наскільки фінансова структура підприємства здатна витримати зовнішні та внутрішні фінансові чинники.

Ці фінансові показники разом дозволяють всебічно оцінити ефективність діяльності підприємства, виявити проблемні зони та визначити напрями для поліпшення фінансового стану і результатів діяльності.

Проведення оцінювання фінансової стійкості передбачає використання відносних показників. Розрахунки здійснено на основі даних звітних форм ТОВ «Медаж» і подано в табл. 3.6 (на основі даних додатків А, Б).

Таблиця 3.6

Оцінювання ефективності діяльності ТОВ «Медаж»

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/2021	2023/2022
Коефіцієнт поточної ліквідності	7,06	7,92	7,21	0,86	-0,71
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	4,09	4,74	6,72	0,65	1,98
Коефіцієнт швидкої ліквідності	4,38	4,98	6,95	0,6	1,97
Коефіцієнт автономії	0,86	0,87	0,86	0,01	-0,01
Рентабельність активів	-0,35	0,37	-0,20	0,72	-0,57
Рентабельність власного капіталу	-0,33	0,54	-0,20	0,87	-0,74
Чиста маржа	-0,11	0,10	-0,03	0,21	-0,13
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	-	-	-	-	-
Коефіцієнт заборгованості	0,14	0,13	0,14	-0,01	0,01

Аналіз фінансових коефіцієнтів за 2021–2023 роки дозволяє зробити наступні висновки. Коефіцієнт поточної ліквідності залишався високим протягом усіх років (7,06 у 2021 році, 7,92 у 2022 році, 7,21 у 2023 році), що свідчить про хорошу здатність підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання. Однак у 2023 році спостерігається незначне зниження цього коефіцієнта на 0,71.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності зростав з 4,09 у 2021 році до 6,72 у 2023 році, що вказує на покращення здатності підприємства погашати найтерміновіші зобов'язання (власними засобами). Це є позитивною тенденцією.

Коефіцієнт швидкої ліквідності також зростав з 4,38 у 2021 році до 6,95 у 2023 році, що свідчить про збільшення ліквідних активів, доступних для погашення зобов'язань без необхідності продажу запасів.

Рентабельність активів та рентабельність власного капіталу показують значні коливання. У 2021 році обидва коефіцієнти були від'ємними, що вказує на збитковість підприємства, а у 2022 році спостерігається значне покращення. Однак у 2023 році вони знову знижуються, що свідчить про погіршення ефективності використання активів і капіталу.

Чиста маржа також була від'ємною у 2021 році, але стала позитивною у 2022 році, після чого знову знизилася у 2023 році, що свідчить про зниження прибутковості продажів.

Коефіцієнт автономії залишився майже незмінним, що свідчить про стабільну частку власного капіталу в загальній структурі фінансування. Це вказує на фінансову стійкість підприємства.

Коефіцієнт заборгованості залишався стабільним на рівні 0,14 у 2021 та 2023 роках, з невеликим зниженням у 2022 році. Це свідчить про низький рівень фінансових зобов'язань підприємства, що може бути позитивним фактором для зменшення фінансових ризиків.

Незважаючи на позитивні тенденції у коефіцієнтах ліквідності, підприємство стикається з проблемами у рентабельності. Зниження рентабельності активів і власного капіталу в 2023 році свідчить про зниження ефективності діяльності підприємства. Загалом, підприємство має високу ліквідність та фінансову стійкість, але йому слід звернути увагу на покращення рентабельності та ефективності використання своїх активів і капіталу.

Висновки до розділу 3

Аналіз фінансової звітності ТОВ «Медаж» показує позитивну динаміку зростання доходів від реалізації продукції, але значне збільшення витрат, зокрема собівартості та інших витрат, призвело до зниження прибутковості підприємства та чистого збитку у 2023 році. Незважаючи на зростання грошових коштів та поліпшення ліквідності в 2022 році, зниження запасів і

дебіторської заборгованості вказує на необхідність оптимізації управління активами та витратами для досягнення стабільного фінансового результату в майбутньому.

Оцінка фінансових показників ТОВ «Медаж» показує високі результати у ліквідності та фінансовій стійкості, але є проблеми з рентабельністю та ефективністю використання активів і капіталу. Ліквідність підприємства стабільно висока, зокрема коефіцієнт поточної ліквідності та коефіцієнт абсолютної ліквідності свідчать про здатність погашати короткострокові зобов'язання, що є позитивною тенденцією. Протягом 2021–2023 років спостерігається зростання коефіцієнтів ліквідності (поточна, абсолютна, швидка ліквідність), що вказує на покращення здатності підприємства покривати свої фінансові зобов'язання. Коефіцієнт автономії залишався стабільним, що вказує на збереження високої частки власного капіталу в структурі фінансування.

Рентабельність активів та власного капіталу виявляють значні коливання. В 2021 році ці показники були від'ємними, що свідчить про збитковість підприємства. У 2022 році спостерігалось покращення, але в 2023 році вони знизились знову, що свідчить про зниження ефективності використання активів і капіталу. Зниження чистої маржі в 2023 році порівняно з попереднім роком свідчить про зменшення прибутковості продажів, що також є індикатором необхідності оптимізації операційної діяльності. Коефіцієнт заборгованості залишався на низькому рівні, що позитивно впливає на фінансову стабільність підприємства, оскільки зменшується ризик фінансових труднощів.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1. Охорона праці на ТОВ «Медаж»

Згідно з вимогами Закону України «Про охорону праці», на підприємстві ТОВ «Медаж» створена служба охорони праці, метою якої є організація виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і профілактичних заходів, спрямованих на попередження нещасних випадків, професійних захворювань і аварій у процесі трудової діяльності. Для забезпечення ефективного функціонування служби на підприємстві розроблено і затверджено Положення про службу охорони праці, в якому визначені її структура, чисельність, основні завдання, функції та права працівників, що відповідають вимогам законодавства. Служба охорони праці підпорядковується безпосередньо керівнику підприємства. Її діяльність є важливою складовою частиною загальної системи управління підприємством, що забезпечує збереження здоров'я працівників і виконання нормативних вимог [31]. Від ефективності роботи служби охорони праці залежить не лише безпека працівників, але й стабільність та конкурентоспроможність самого підприємства.

Задля досягнення зазначених цілей служба охорони праці ТОВ «Медаж» реалізує ряд важливих завдань: здійснює контроль за безпекою виробничих процесів, устаткування, будівель і споруд; забезпечує працівників необхідними засобами індивідуального та колективного захисту; організовує професійну підготовку та підвищення кваліфікації працівників з питань охорони праці та проводить пропаганду безпечних методів роботи. Основними функціями служби є створення ефективної системи управління охороною праці, яка б сприяла удосконаленню роботи всіх підрозділів і посадових осіб підприємства, а також методичне керівництво з охорони

праці, розробка заходів для покращення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.

Планування робіт з охорони праці включає перспективне (на довготривалий період), поточне (на рік) та оперативне (на квартал, місяць, декаду) планування. Перспективне планування передбачає комплексний план покращення умов праці та санітарно-оздоровчих заходів, який визначає умови праці в контексті майбутніх змін підприємства на період від 2 до 5 років. Крім того, планування включає розробку заходів щодо поліпшення технічного оснащення, безпеки виробничих процесів та умов праці, що повинні відповідати національним та міжнародним стандартам. Реалізація таких планів забезпечується через включення відповідних заходів до річного плану та колективного договору, що регулює безпеку праці на підприємстві.

Здійснення цих заходів забезпечується через річні плани з охорони праці, що є частиною колективного договору [24]. Витрати на охорону праці фінансуються роботодавцем, і для ТОВ «Медаж» вони складають не менше 0,5% від суми виконаних робіт (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Витрати на фінансування заходів охорони праці на ТОВ «Медаж»

Обсяг виконаних робіт, тис.грн.		Сума фінансування (0,5%), тис.грн.		Абсолютне відхилення, тис.грн
2022	2023	2022	2023	2022-2023
724,0	1064,8	3,62	5,32	+1,70

Дані таблиці 4.1 свідчать про збільшення фінансування заходів з охорони праці на ТОВ «Медаж» у 2023 році порівняно з 2022 роком на 1,70 тис. грн., що зумовлено зростанням обсягу виконаних робіт. Кошти з фонду охорони праці підприємство направляє на придбання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту для працівників, усунення впливу небезпечних і шкідливих виробничих факторів, а також на забезпечення працівників, які працюють у шкідливих умовах, спеціальним харчуванням та іншими необхідними заходами.

4.2. Організація фінансування робіт із запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій в товаристві

Організація фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (НС) є важливою складовою частиною системи цивільного захисту. Це питання охоплює як ефективне використання фінансових ресурсів для профілактичних заходів, так і для швидкого реагування на надзвичайні ситуації. Для забезпечення належного фінансування необхідно створити чітку структуру управління коштами, визначити джерела фінансування та встановити механізми контролю за їх використанням [41].

Перше завдання в організації фінансування — це розробка плану бюджету для здійснення заходів, що сприяють запобігання та мінімізації наслідків НС. Він включає видатки на підготовку персоналу, закупівлю необхідного обладнання, вдосконалення інфраструктури та інші заходи, спрямовані на підвищення рівня безпеки. Також важливо враховувати витрати на розвиток системи моніторингу та прогнозування ризиків, що дозволяє зменшити ймовірність виникнення НС.

Для забезпечення стабільного фінансування необхідно використовувати кілька джерел. Одним із основних є державний бюджет, через який здійснюється фінансування заходів з цивільного захисту на рівні країни. Однак для компаній та організацій на місцевому рівні важливо також залучати кошти з місцевих бюджетів, а також використовувати спеціальні фонди, створені для фінансування НС. Іншим джерелом можуть бути кошти, отримані від благодійних організацій чи міжнародних донорів.

Крім того, на підприємствах та в організаціях важливо мати резервні фонди, які можна швидко мобілізувати для проведення необхідних робіт у разі надзвичайної ситуації. Резерви можуть створюватися шляхом відрахувань частини прибутку чи шляхом залучення кредитних ресурсів.

Тому розробка фінансової стратегії має включати в себе механізми поповнення цих резервів та їх ефективне використання у разі потреби.

Одним із важливих елементів організації фінансування є контроль за витратами. Для цього необхідно створити систему внутрішнього аудиту та моніторингу фінансових потоків, щоб забезпечити прозорість та ефективність використання коштів. Важливим аспектом є також співпраця з аудиторськими та фінансовими органами, які можуть допомогти в оцінці ефективності витрат і дотримання вимог законодавства.

Не менш важливим є залучення страхових компаній для фінансування заходів щодо ліквідації наслідків НС. Організація фінансування за допомогою страхування дозволяє підприємствам та організаціям отримати компенсацію за збитки, що виникли внаслідок надзвичайних ситуацій. Таким чином, страхування може стати важливим елементом фінансової стратегії з управління ризиками.

У разі виникнення НС необхідно мати чітко визначену процедуру розподілу коштів серед відповідних служб та організацій. Для цього важливо створити систему, що дозволяє оперативно і прозоро визначати, скільки коштів і на які цілі повинно бути спрямовано. Це включає в себе як оперативні витрати на ліквідацію наслідків, так і довгострокове фінансування відновлення після катастроф.

Також важливим аспектом є залучення громадських організацій і добровільних об'єднань до фінансування робіт із ліквідації наслідків НС. Вони можуть надавати як матеріальні, так і фінансові ресурси, що дозволяє залучити додаткові кошти для оперативного реагування на ситуацію. Крім того, важливою складовою є інформування громадськості про можливі джерела фінансування та можливості для участі в процесах допомоги.

Фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків НС повинно бути частиною загальної стратегії з управління ризиками. Це означає, що всі заходи з підготовки та реагування на НС повинні бути синхронізовані з іншими аспектами безпеки, такими як технічне оснащення, навчання

персоналу та проведення тренувань. У результаті це дозволяє забезпечити комплексний підхід до управління ризиками та ефективне використання фінансових ресурсів.

Останнім етапом організації фінансування є аналіз ефективності витрат після завершення робіт з ліквідації наслідків НС. Це дозволяє виявити можливі недоліки в організації фінансування та спланувати коригування для наступних ситуацій. Важливою частиною цього процесу є надання звітів щодо використаних коштів та оцінка результатів, досягнутих завдяки вкладеному фінансуванню.

Висновки до розділу 4

Служба охорони праці створена на ТОВ «Медаж» з метою організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і профілактичних заходів, спрямованих на попередження нещасних випадків, професійних захворювань і аварій у процесі трудової діяльності. Фінансування заходів охорони праці свідчать про збільшення фінансування заходів з охорони праці на ТОВ «Медаж» у 2023 році порівняно з 2022 роком на 1,70 тис. грн., що зумовлено зростанням обсягу виконаних робіт.

Організація фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій вимагає комплексного підходу, включаючи розробку бюджетів, використання різноманітних джерел фінансування, створення резервних фондів та залучення страхових компаній. Важливо забезпечити прозорість і контроль за витратами, а також швидке та ефективне реагування на ситуації.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Фінансова звітність є комплексною системою документів, що містять узагальнену інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за певний період. Вона є основним інструментом для аналізу діяльності підприємства, забезпечує необхідну інформацію для прийняття рішень як для внутрішніх користувачів (менеджмент, акціонери), так і для зовнішніх (кредитори, інвестори, органи влади). Сутність фінансової звітності полягає у відображенні реального стану справ підприємства, що дозволяє оцінити його фінансову стійкість, ліквідність, рентабельність та ефективність використання ресурсів. Види фінансової звітності включають баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та звіт про власний капітал. Кожен з цих звітів дає можливість детально вивчити різні аспекти діяльності підприємства. Аналітичні властивості фінансової звітності включають її здатність до порівняння з іншими підприємствами чи попередніми періодами, аналізу тенденцій у змінах показників, а також прогнозування майбутніх фінансових результатів. Завдяки таким властивостям, фінансова звітність стає незамінним інструментом для прийняття управлінських рішень, інвестиційного планування та контролю за фінансовим станом підприємства.

Вітчизняні та міжнародні підходи до формування фінансової звітності мають істотні різниці, які зумовлені відмінностями в бухгалтерських традиціях, економічних умовах і регуляторних вимогах. В Україні до нещодавнього часу фінансова звітність базувалася на національних стандартах, що враховували особливості вітчизняної економіки, податкового законодавства та управлінських потреб. Однак через глобалізацію та інтеграцію України в міжнародні фінансові процеси виникла потреба в адаптації національних стандартів до міжнародних, зокрема, Міжнародних стандартів фінансової звітності.

ТОВ «Медаж» активно функціонує в галузі ремонту та технічного обслуговування металевих виробів, машин і устаткування, а також займається електромонтажними та будівельно-монтажними роботами. За період з 2017 по 2024 рік підприємство успішно брало участь у тендерах, отримавши 2,15 млн грн з 310 транзакціями, що свідчить про стабільність і довіру з боку замовників. Послуги компанії були спрямовані на обслуговування комунальних установ, навчальних закладів, медичних установ та соціальних служб, що підтверджує її ефективність в інженерних системах. Позитивні фінансові показники та стабільний рівень власного капіталу забезпечують підприємству можливість для подальшого розвитку і участі в тендерних контрактах.

Процес формування фінансової звітності на ТОВ «Медаж» є детально структурованим та ґрунтується на точних облікових даних, що забезпечують достовірність фінансової інформації. Використання бухгалтерського обліку як основи для формування звітності дозволяє забезпечити коректне відображення активів, зобов'язань, доходів та витрат підприємства. Оскільки ТОВ «Медаж» є мікропідприємством, застосування спрощених форм звітності, таких як баланс і звіт про фінансові результати, сприяє зниженню адміністративного навантаження, водночас забезпечуючи достатній рівень деталізації для оцінки фінансового стану підприємства. Однак для підвищення ефективності цього процесу, а також для мінімізації ризиків помилок і зниження витрат часу, доцільно впровадити або вдосконалити програмне забезпечення для автоматизації складання фінансових звітів. Це не лише покращить точність і своєчасність подання звітності, але й сприятиме оптимізації внутрішніх процесів і підвищенню довіри з боку зовнішніх зацікавлених сторін.

ТОВ «Медаж» подає річну фінансову звітність не пізніше 28 лютого наступного року після завершення звітного періоду. Це відповідає вимогам, встановленим для підприємств цієї категорії відповідно до чинного законодавства України, зокрема, до Порядку подання фінансової звітності.

Встановлений термін є крайнім для завершення процесу підготовки та подачі всіх необхідних фінансових документів, що забезпечує відповідність підприємства вимогам контролюючих органів і фінансових стандартів.

Аудит фінансової звітності на ТОВ «Медаж» базується на принципах об'єктивності, незалежності та конфіденційності, що дозволяє забезпечити достовірність і надійність фінансової інформації. Методика аудиту включає перевірку відповідності фінансових даних нормативним вимогам та стандартам бухгалтерського обліку, а також оцінку ефективності внутрішнього контролю. Основні етапи аудиту включають планування, на якому визначаються ключові ризики та обсяг перевірки, безпосередньо проведення аудиторських процедур, збору доказів, а також складання висновку за результатами перевірки. Всі етапи аудиту спрямовані на виявлення можливих помилок або порушень, що дозволяє забезпечити прозорість і точність фінансової звітності підприємства.

Аналіз основних елементів фінансової звітності ТОВ «Медаж» свідчить про змішану динаміку фінансових показників. Хоча компанія демонструє стійке зростання доходів від реалізації продукції, що є позитивною тенденцією, істотне зростання витрат, особливо собівартості та інших витрат, значно знизило прибутковість. У 2023 році компанія зазнала чистого збитку, що вказує на перевищення темпів зростання витрат над доходами, що потребує детальнішого контролю над витратними статтями та оптимізації процесів.

Крім того, хоча грошові кошти підприємства зростали, що покращувало його ліквідність у 2022 році, спостережувалось зниження запасів та дебіторської заборгованості, що може свідчити про зміни у стратегії виробництва або управління активами. Для стабільного розвитку підприємству необхідно оптимізувати управління витратами та активами, що дозволить покращити фінансові результати і забезпечити стійкий ріст у майбутньому.

Оцінка ефективності діяльності підприємства є важливим інструментом для аналізу його фінансових результатів і стратегічного управління. Вона дозволяє виявити сильні та слабкі сторони, а також визначити напрями для вдосконалення операційної діяльності. Важливими фінансовими показниками для оцінки ефективності є рентабельність, ліквідність, платоспроможність та оборотність активів, що допомагає підприємствам оптимізувати бізнес-процеси, покращити фінансове управління та забезпечити сталий розвиток. Це також має значення для залучення інвестицій і підвищення довіри з боку партнерів та кредиторів.

Аналіз фінансових коефіцієнтів ТОВ «Медаж» за 2021–2023 роки показує позитивні тенденції в ліквідності та фінансовій стійкості, зокрема в зростанні коефіцієнтів абсолютної та швидкої ліквідності. Однак рентабельність активів і власного капіталу демонструє значні коливання, що свідчить про зниження ефективності використання ресурсів у 2023 році. Загалом підприємство має хорошу фінансову стійкість, але йому слід зосередитись на покращенні рентабельності та ефективності використання своїх активів для забезпечення сталого розвитку в майбутньому.

Служба охорони праці створена на ТОВ «Медаж» з метою організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і профілактичних заходів, спрямованих на попередження нещасних випадків, професійних захворювань і аварій у процесі трудової діяльності. Фінансування заходів охорони праці свідчать про збільшення фінансування заходів з охорони праці на ТОВ «Медаж» у 2023 році порівняно з 2022 роком на 1,70 тис. грн., що зумовлено зростанням обсягу виконаних робіт.

Ефективне фінансування діяльності з цивільного захисту потребує співпраці між державними, місцевими органами, підприємствами та громадськими організаціями. Врахування всіх аспектів, від планування до оцінки результатів, дозволяє забезпечити належний рівень безпеки і готовності до надзвичайних ситуацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова Н., Наумова Т., Азадєн А., Козуб В., Козуб С. Моделі формування обліково-аналітичної системи фінансової та управлінської звітності на основі інформаційної платформи МСФЗ. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2022. № 6. С. 198-217.
2. Банера Н. П., Гелей Л. О. Фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва: оцінка та шляхи підвищення інформативності показників. Науковий погляд: економіка та управління. 2021. № 1 (71). С. 55-62.
3. Бачинський В.І., Помулева В.М. Спрощений облік на малих підприємствах: реалії сьогодення. Інноваційна економіка. 2021. №3-4. С. 152-158.
4. Бондаренко О. М., Козлова В. О., Лебедева А. О. Фінансовий облік та звітність суб'єктів малого підприємства: спрощена система оподаткування. Економіка. Фінанси. Право. 2022. № 11. С. 15-18.
5. Гнатишин Л. Б. Організаційні аспекти та процедура формування фінансової звітності. Modern Economics. 2017. №4. С. 43-51.
6. Довбуш А. В., Давидовська Г. І. Особливості організації обліку на підприємствах малого бізнесу в Україні. Інноваційна економіка. 2020. Вип. 5-6. С. 162-167.
7. Єпіфанова І. М. Роль і місце аналізу фінансової звітності в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності суб'єктами господарювання. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, серія «Економіка і менеджмент». Збірник наукових праць. 2017. Вип. 23, Ч. 1. С. 162–166.
8. Зоріна О. А., Петраковська О. В., Юрченко О. А. Вплив облікової політики на фінансову звітність підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2021. № 11. С. 51-60.

9. Івченко Л. В., Лежненко Л. І. Методологічні проблеми складання фінансової звітності. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. № 21. С. 660-665.
10. Калітенко Д. О. Комплексний аналіз фінансової звітності (due diligence) як стратегічний імператив корпоративного управління. Фінанси, облік і аудит. 2018. Випуск 2 (32). С. 308-328.
11. Кіляр О., Синькевич Н. Звітність за МСФЗ в умовах діджиталізації бізнес-процесів. Соціально-економічні проблеми і держава. 2021. Вип. 2 (25). С. 287-295.
URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21kordbp.pdf> (дата звернення: 13.11.2024).
12. Королук Т. М. Облік в управлінні підприємством в умовах цифрової економіки / Королук Тетяна Миколаївна, Співак Сергій Михайлович, Ратинський Вадим Віталійович // ГЕВ. — Т. : ТНТУ, 2023. — Том 85. — № 6. — С. 88–96.
13. Королук Т. Сутність, значення та обліково-інформаційне забезпечення процесу контролінгу / Т. Королук, С. Співак // Галицький економічний вісник. — Т. : ТНТУ, 2022. — Том 78-79. — № 5-6. — С. 58–64.
14. Королук Т., Співак С., Капустяк Р. Організаційні аспекти бухгалтерського обліку на підприємстві. Галицький економічний вісник. 2024. Том 89. № 4. С. 63-69. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.04.063
15. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. №43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77/> (дата звернення: 13.11.2024).
16. Кохно І. І., Швець В. Г. Організаційні аспекти складання та подання фінансової звітності підприємства. Молодий вчений. 2018. № 1. С. 500–503.

17. Купріна Н.М., Шаталова А.В., Апостолов К.В., Бачинська О.В. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства: теоретичний та практичний аспект. Економіка харчової промисловості. 2018. Т.10, Вип. 4. С. 48-57.
18. Левицька С. О. Осадча О. О., Антонюк О. Р. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва. ПП «Формат – А», Рівне, 2020. 200 с.
19. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Подмешальська Ю.В., Чакалова Н.С. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗДІА, 2018. 602с.
20. Матківська Н. І. Фінансова звітність підприємства та використання її показників для прийняття управлінських рішень / Актуальні проблеми функціонування господарської системи України: матеріали XXVIII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021. С. 104-106.
21. Мулик Я. Розвиток організаційно-методичних аспектів аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Економіка та суспільство. 2023. №47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-26> (дата звернення: 13.11.2024).
22. Насібова О. В., Шипенко А. А. Методичні підходи фінансового аналізу підприємства. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства, Вип. 206 «Економічні науки». 2019. С. 35-44.
23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення: 24.10.2024).
24. Нові правила обліку та звітності для «малюків» і К°. Податки & бухоблік. 2019. № 81. URL:

<https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/october/issue-81/article-104773.html>
(дата звернення: 13.11.2024).

25. Облікові, податкові та контрольні чинники забезпечення ефективності діяльності суб'єктів малого бізнесу: монографія / В. В. Чудовець та ін.; за ред. В. В. Чудовця. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2021. 148 с.
26. Озеран А. В. Теорія та методологія формування фінансової звітності підприємств : монографія. Київ : КНЕУ, 2015. 471 с.
27. Основи охорони праці : Підручник / К. Н. Ткачук, М. О. Халімовський, В. В. Зацарний та ін. 2-ге видання, доповнене та перероблене. Київ : Основа, 2006. 448 с.
28. Панасюк Б. М., Шулик Ю. В. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. Науковий блог. 2019. № 3. С. 141–148.
29. Погорєлова Т. П., Сьоміна О. Р. Бухгалтерський баланс: його сутність, історія виникнення та технологія складання. Агросвіт. 2017. № 1-2. С. 44–48.
30. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 24.11.2024).
31. Поліщук О., Білоус В. Використання МСФЗ суб'єктами малого бізнесу: особливості впровадження та проблемні аспекти. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2024. №326(1). С. 267-273. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-42> (дата звернення: 13.11.2024).
32. Порядок подання фінансової звітності: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. №419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.11.2024).
33. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 18.10.2024).

34. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12> (дата звернення: 19.11.2022).
35. Ратинський В., Співак С., Синькевич Н. Розвиток економічного аналізу в Україні в контексті цифрової економіки. Ефективна економіка. 2023. №7. DOI: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2180/2208>.
36. Рзаєв Г. І., Слива А. В. Напрями аналізу фінансового стану підприємства у розрізі потреб економіки. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. № 3. С. 118-120.
37. Синькевич Н. І., Білоус О. С. Розвиток бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах сучасних інформаційних технологій. Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, цифровізація та інновації: монографія / за ред. д.е.н., проф. О. А. Сороківської. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2024. 593 с. С. 56–72.
38. Синькевич Н. І., Васишин Т.М. Видова класифікація фінансового аналізу діяльності підприємств. Проблеми економіки. 2014. № 1. С. 253-258. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2014_1_38 (дата звернення: 13.11.2024).
39. Синькевич Н.І. Сучасні види економічного аналізу. III Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток соціально-економічних систем в гео-економічному просторі», 19 травня 2023 року. Тернопіль: ФОП Паляниця ВА, 2023. С. 111–113.
40. Скрипник С., Лавров Р., Шепель І. Облік і оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Економіка та суспільство. 2023. №52. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-61> (дата звернення: 13.11.2024).
41. Сокольська Р.Б., Зелікман В.Д., Акімова Т.В. Фінансовий аналіз: Ч. 2. Спеціальні методи фінансового аналізу: навч. посіб. Дніпро : НМетАУ, 2016. 76 с.
42. Співак С., Королюк Т., Ковальчук І., Шаюк М. Особливості складання звітності підприємств в умовах цифрової економіки. Галицький

- економічний вісник. 2024. Том 91. № 6. С. 87-94. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.06.087
43. Співак С. Діджиталізація процесів бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / Сергій Співак, Діана Панчишин, Михайло Скочиляс, Катерина Яремчук // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 113-119. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21ssmpbo.pdf>
 44. Співак С., Королюк Т., Дерейчук О. Організаційні аспекти та інформаційне забезпечення процесу формування звітності підприємств. Галицький економічний вісник. 2024. Том 87. № 2. С. 116-121. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.02.116
 45. Співак С., Мариняк Б. Особливості формування стратегії розвитку підприємств в умовах війни. Економічний аналіз. 2023. Том 33. № 4. С. 59-65. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.059>
 46. Стаднюк Т.С. Особливості методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємств. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2016. № 1. С. 127-132.
 47. Стельмахук А. М. Методичне забезпечення аналізу і прогнозування показників бухгалтерської фінансової звітності. Інноваційна економіка. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2011_2/86.pdf (дата звернення: 15.11.2024).
 48. Стручок В.С. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Методичний посібник для здобувачів освітнього ступеня «магістр» всіх спеціальностей денної та заочної (дистанційної) форм навчання. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2022. 156 с.
 49. ТОВ «Медаж». URL: <https://clarity-project.info/tenderer/38303197> (дата звернення 28.11.2024).
 50. Токаренко В. В. Облік і оподаткування діяльності суб'єктів малого підприємництва. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ.

2023. Вип. 4 (30). URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/2023/konf2203/4/30.pdf> (дата звернення: 13.11.2024).
51. Топоркова О. А. Облікова система малих підприємств в Україні в контексті законодавчих змін. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки». Облік і оподаткування. 2020. №11 (43). 3 т. С. 55–61.
 52. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава : Видавництво ПП «Астрія», 2020. 434 с.
 53. Фінансова звітність малого підприємства – 2020. Uteka. Податки та звітність. 2019. URL: [https:// uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-finansovaya-otchetnost-malogo-predpriyatiya- %E2%80%93-2020#:~: text](https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-finansovaya-otchetnost-malogo-predpriyatiya-%E2%80%93-2020#:~:text=(дата%20звернення%3A%2013.11.2024).) (дата звернення: 13.11.2024).
 54. Череп А. В., Гамова О. В., Козачок І. А. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Кондор, 2020. 268 с.
 55. Школьник І. О., Боярко І. М., Дейнека О. В. та ін. Фінансовий аналіз навчальний посібник / За заг. ред. Школьник І.О. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 368 с.
 56. S. Spivak, S. Krepych, I. Spivak, R. Brukhanskyi and U. Tkach, "Analysis of Tax Burden in Ukraine in the Context of European Integration," *2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Deggendorf, Germany, 2021, pp. 385-388, doi: 10.1109/ACIT52158.2021.9548630.
 57. S. Spivak, T. Korolyuk, I. Spivak, S. Krepych, B. Nita and R. Brukhanskyi, "Construction of a Conceptual Model of the Accounting and Analytical System of Report Formation Under IFRS," *2023 13th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Wrocław, Poland, 2023, pp. 206-210, doi: 10.1109/ACIT58437.2023.10275676.

- 58.T. Korolyuk, S. Spivak, B. Seniv, M. Stetsko, M. Horodetsky and A. Ivanova, "Advantages of Blockchain for Efficient Electronic Documents Flow in the Enterprise Accounting System," *2024 14th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Ceske Budejovice, Czech Republic, 2024, pp. 434-438, doi: 10.1109/ACIT62333.2024.10712495.